

Libri Quarti Esdre

La.

I

nio mensis septimi. Et erant filii israel in commorationibus suis. Et congregata est ois multitudo simul in area que est ab oriente porte sacre. Et direrunt esdre pontifici et lectori: ut afferret legem mosi q tradita e domino deo isrl. Et attulit esdras pontifex legem ois multitudini eoz a viro vsq ad mulierem et oib sacerdotib: audire legem nouilunio mensis septimi. Et legebat in area q est ante sacrā portā templi: a pma luce vsq ad vesperā coram viris et mulierib. Et dederūt oes sensum ad legē. Et stetit esdras sacerdos et lector legis sup ligneū tribunal qd fabricatū erat. Et steterūt ad eum matathias samus ananias acarias vrias ezechias et balsamus ad dexterā: et ad s. nistrā salde misael malachias abusthas sabus nabadias et echarias. Et assumpsit esdras librū corā ois multitudine: psidebat enī in glia in cōspectu oim. Et cū absoluisset legē oes recti steterūt: et bñdixit esdras dñm deū altissimū: deū sabbaoth omnipotē. Et rñdit ois pplos amen. Et eleuatis sursum manibus pcedentes in terrā adorauerūt dñm: iesus et banaeus et sarebias et iaddunus et accubus et sabathetus et calithes et acarias et ioradus et ananias et philius leuite: q docebāt legem dñi: et in multitudine legebant legem dñi: et pferabant singuli eos q intelligebant lectionem. Et dixit atharathes esdre pontifici et lectori et leuitis q docebāt multitudinē dñs: Dies hic sanctus ē domino. Et omnes flevāt cū audissent legē. Et dixit esdras: Bigressi g māducate pinguisima quęq: et bibite dulcissima quęq: et mittite munera his q nō habēt. Sanctus em̄ est hic dies dñi: et nolite mesti esse. Dñs em̄ clarificabit vos. Et leuite denūciabāt in publico oib dicētes: Dies hic sanctus ē: Nolite mesti esse. Et abierūt oes māducare et bibere et epulari et dare mūera his q nō habebāt: ut epulent. Magnifice enim sunt exaltati verbis qb edociti sūt. Et cōgregati sūt vniuersi in hierlm celebrare lēticia: sūt testamētū dñi dei israel.

Explicit liber Esdrē tertius

Incipit liber Esdrē quartus: Ca. I.

Et ber esdre prophete secundū: filij sarei filij acarei filij helchiē filij sadanie filij sadoch filij achitob filij achiē filij phinees filij heli filij ameriq filij aqei filij marimoth filij arna filij oqie filij borith filij abisei filij phinees filij eleazar filij aaron ex tribu leui: q fuit captiu in regione medoꝝ in regno artaxerxis regl psay. Et factū ē vbi dñi ad me dicēs: Glade et nūcia pplo meo facinora ipoꝝ: et filijs eoz iniqtates q̄s in me admiserūt: ut nūciēt filijs filioꝝ: q̄ peccata parētu ipoꝝ in illis creuerūt. Obliti enī mei sacrificauerūt dijs alienis. Nōne ego eduxi eos de terra

egypti: de domo fuitutis? Ipsi aut irritauerūt me: et psilia mea spreuerūt. Tu aut excute comā capi tis tui: et pice oia mala sup illos: qm nō obedieit legi meq: Popolū aut ē indisciplinat. Usq̄ eos sustinebo qb̄ tāta beneficia p̄stuli. Reges multos ppter eos subuerti: pharaonē cum pueris suis et oēm exercitū ei p̄cussi. Omnes gentes a facile eoz pdidi: et in oriente puinciarū duarū pplos tyri et sdonis dissipauit: et oēs aduersarios eorū interfeci. Tu vō loqre ad eos: dicens: Hec dicit domin⁹. Nēpe g vos q̄ mare trāsmeauit: et plateas vob invito munitas exhibui: Bucē vob dedi moysen: et aaron sacerdote: luce vob p̄ colūnā ignis p̄stuti: et magna mirabilia feci in vob. Tlos aut̄ mei obli ti estis: dic dñs. Hec dic dñs omnipotē: Cōturnir vob in signo fuit: castra vob ad tutelā dedi: et illuc murmurastis: et nō triumphastis in noie meo de p̄ditiōē ūmicoꝝ vñorū: s̄ adhuc nūc vsq murmu rastis. Ebi sūt bñficia q̄ p̄stuti vob: Nōne i deserto cū esuriretis p̄clamastis ad me dicentes: vt qd nos in desertū istud adduxisti iterficere nos. De lius nobis fuerat fuisse egyptijs: q̄ mori in deser to hoc. Ego dolui gemui vestros: et dedi vob māna in escā. Nōne angeloi manducaſtis. Nonne cū sitaretis petrā excidi: et fluxerit aq̄ in saturitate. H̄o ppter estus solijs arborejs vos teri. Divisi vob terras pingues: chananeos et pheregeos et philistinos a facie vestra proieci. Quid faciā vob ad huc dicit domin⁹? Hec dicit dñs omnipotē: In deserto cum essetis in flumine amoro finientes et blasphemantes nomē meū: nō ignē vobis p̄ blasphemis dedi: sed mittēs lignū in aquā dulce se ci flumen. Quid tibi faciam iacob: Nolusti obe dire iuda. Transferā me ad alias gentes: et dabo eis nomē meū: vt custodiāt legitima mea: Quoniam me dereliquistis: et ego vos derelinquam. H̄tentibus vobis a me misericordiam nō miserebor: quando inuocabitis me: ego non exaudiātis. Nōaculastis em̄ manus vestras sanguine: et pedes vestri impigni sunt ad cōmittenda homicidia. Nō quasi me dereliquistis: sed vos ipsos: dicit dominus. Hec dicit dñs omnipotē: Nonne ego vos rogaui: vt pater filios: et mater filias: vt nūtrix pullos suos: vt essetis mihi in pplo: et ego vobis in deū: et vos mihi in filios: et ego vobis in patrem. Ita vos collegi: vt gallina pullos suos sub alas suas. Nōdo autē quid faciā vobis? Projiciam vos a facie mea. Oblationem cū mibi at tuleritis: auertam faciem meā a vobis. Dies em̄ festos vestros et neomenia et circumcidiones re pudiā: ego misi pueros meos prophetas ad vos: q̄s acceptos interfecisti et lanastis corpora eoz: q̄z sanguinem exquirā: dicit dñs. Hec dicit dñs omnipotē: Dom⁹ via deserta ē: Projiciā vos sicut vēt stipulā: et filijs p̄creationē nō faciēt: qm māda tū meū neglexerūt: et qd malū ē corā me fecerunt. Tradā domos vras pplo venieti q̄ me nō audiētes credūt: qb̄ signa nō ostendi faciēt que p̄cepit:

Propheſe no videtur: membra Zehor pplo remēta grām et cā leuca: me nō videtis oculi: p̄pnu credēta ē dñi. Et nunc elat: et vide pplo remēta ab ocam abai iacob et iacob et c̄bē et abai et abdi et iacob et ionē et lobom agai: echariae et m̄bas domū vocatis et. Eccl̄ dñs: Ego edu os pp̄hetas q̄s audire scrutate: qd̄ mandata cōfūme dñlia. Mōder q̄ coles: Ite filiū: q̄ ego vidua sum u vos cū lēticia: et amisi vos. Lm̄ peccatis corā dño deo rāco fecistis. Nōdo autē qd̄ da sum: et derelicta: Ite filiū nōdā. Ego aut̄ te pater teli filiorū: q̄ noluerūt testamētū cōfūsionē et matrē eoz in ratiō eoz fiat. D̄sp̄gant in gant a terra qm sp̄euerūt faciūt: q̄ abscondis mōs p̄cē morare qd̄ faciem lodomē e iacet in pīcas glebis et aggē bo cos q̄ me nō audierūt: dici dñs ad eidram. Rūcia p̄ eī regnū hierlm: qd̄ datūr et ḡosāllorū: et dabo eis tabernaclū illū. Lignū vītē ent illis et nō laborabūt neq̄ fangabūti. Rogate vob dies paucos: vt in ē vob regnū: Englate: Letare triū cū malū: et cream bonū: nō. Mōder amplectere filio cū lēticia. Sicut colabā p̄fūdegā dicit dñs. Et refūscitabūt: et de monūmentis educarūt nōmē meū in isrl. Rūli timere: elegā dīc dñs: Nōrā nō adiūtā et bīcēmā: ad q̄p̄ filiū tibi arborejs duodecim grauā et tondē fontes flūtē lac et r̄s sepiētib̄s rofa et blā: i d̄ filios tuos. Tidūā iustifica: p̄ cura: claudū iūdā: nudū restū: ad visionē dantans meq admūna mūros tuos serua: mōsā cōmēda sepulcrō: et dā usq̄ venier redēs tua. Autrū mōsōfirma pedes eoz. Seruā: Rūli fangan. Cū em̄ vēne p̄p̄heal plorabit et tristis et cōfūsa em̄. Zelabit ḡētes:

Prophetas nō viderūt: t memorabunt iniqtatū eoz. Testor ppli venientis grām/ cuius puuli exultat cū lēticia: me nō vidētes oculis carnalib: sed spiritu credētes q̄ dixi. Et nunc frater aspice que glia: t vide pplim veniente ab oriēte: qb:dabo du- catum abraā/isaac et iacob et osee et amos t mi- chee et iobel et abdiē et ionē et naum et abacuk: sophonē/ aggei/ cachariē/ et malachie/ q̄ et ange- lus domini vocatus est. Capthi. II

B Ec dicit dñs: Ego eduxi populum istū de seruitute: qb: mandata dedi q̄ pueros meos, pphetas q̄s audire noluerūt: s̄ irrita fecerūt mea filia. M̄ dater q̄ eos generauit dicit il- lis: Ite filij: qr̄ ego vidua sum t derelicta. Educa- ui vos cū lēticia: et amisi vos cū luctu et tristitia. Qm̄ peccasti corā dño deo v̄o: t qd̄ malū ē co- rā eo fecisti. M̄odo aut̄ qd̄ faciā vobis: Egovi- dua sum: t derelicta: Ite filij: t petrite a dño misericordiā. Ego aut̄ te pater testē inuoco sup matrē filiorū q̄ noluerūt testamētum meū seruare/ vt des eis cōfusionē/ t matrē eoz in direptionē: ne gene- ratio eoz fiat. Disp̄gan in gētes noia eoz: dele- ant a terra/ qm̄ spreuerūt sacramētū meū. Vl̄ tibi assur: q̄ abscondis inīqs penes te. Sens mala me- morare qd̄ facerim sodomē et gomorre: qr̄u terra iacet in piceis glebis et aggerib: cinerū: Sic da- bo eos q̄ me nō audierūt: dicit dñs oipotēs. H̄ec dicit dñs ad esdrām. Nūcia pplo meo: qm̄ dabo eis regnū hierlm̄: qd̄ datur erā isrl̄. Et sumā mibi gloriā illoꝝ: t dabo eis tabernacula eterna q̄ ppa rauerā illis. Lignū vite erit illis in odore vnguēti: t nō laborabūt neq̄ fatigabunt. Ite t accipietis. Rogate vob dies paucos vt imorenſ. Vā paratū ē vob regnū: Vigilate: Estare cēlū et terrā. Cō- triui em̄ malū: t creau bonū: q̄r̄uio ego dīc do- min⁹. M̄ dater amplectere filios tuos: educa illos cū lēticia. Sicut coluba p̄firma pedes eoz: qm̄ te elegi dicit dñs. Et resuscitabo mortuos de locis suis: et de monumētis educam illos: qm̄ cognoui nomē meū in isrl̄. Noli timere mater filiorū: qm̄ te elegi dīc dñs: M̄ dittā tibi adiutoriū pueros meos esaiā et hieremā: ad q̄z s̄iliū sc̄ificauit: et paraui tibi arbores duodecim: grauatas varijs fructib:; et tonidē fontes fluētes lac et mel: et mótes imen- sos septē: h̄ntes rosā t liliū / i qb: gaudio implebo filios tuos. Vl̄duā iustifica: pupillo iudica: egēti da/orphanū tuere: nudū vesti: p̄fractū et debilem cura: claudū irridere noli: tutare mancū: et cēcum ad visionē claritatis meę admittē: Genē t iuuenē intra muros tuos serua: mortuos vbi iueneris signās cōmēda sepulchro: t dabo tibi p̄mā cessi- onē i resurrectione mea. Pausa t desce pp̄ls me- us: qr̄ veniet reges tua. Nutrix bona nutri filios tuos: p̄firma pedes eoz. Seruos q̄s tibi dedi: ne- mo ex eis interiet. Ego em̄ eos regrā de numero tuo. Noli fatigari. Cū em̄ venerit dies pressure: et angustie: alij plorabūt et tristes erūt: tu aut̄ hilari et copiosa eris. Zelabūt gētes: et nil aduersus te

poterūt: dicit dñs. M̄an⁹ meę tegēt te: ne filij tui gehennā videāt. Iocū dare mater cū filijs tuis: qr̄ ego te eripiām/ dicit dñs. Filios tuos dormiētes memorare: qm̄ ego eos educā de laterib: terre: et miscdiām cū illis faciā: qm̄ misericors sū: dicit do- min⁹ oipotēs. Amplectere natos tuos v̄sq̄dū ve- nio/ et prēstē illis miscdiām: qm̄ exuberant fontes mei: t grā mea nō deficiet. Ego esdras h̄ceptū ac- cēpi a dño in mōte oreb: vt irē ad isrl̄. Ad q̄s cum venire: reprobauerit me: t respuerūt mādatū dñi. Ideoꝝ vobis dico gētes: q̄ auditis t intelligitis: Expectate pastorem v̄m̄: requiē eternitati dabit vob: qm̄ in p̄ximo ē ille q̄ in fine sēculi adueniet. Marati estote ad h̄mia regni: qr̄ lux p̄petua luce- bit vob q̄ eternitatē t̄pis. Fugite v̄mbrā sēculi hu- ius: Accipite iocūditatē gl̄ie v̄rē. Ego testor pa- lā saluatorē meū: cōmēdaū donū accipite t ocū- damini: gr̄as agētes ei q̄ vos ad cēlestia regnava- cauit. Surgite et state: t videte numerū signatorū in cōuiuio dñi. Qui se de v̄mbra sēculi trāstuleūt splēdidias tunicas a dño acceperūt. Recipe sion numērū tūsi: et cōlude cādidatos tuos q̄ legē dñi cōpleuerūt. Filioꝝ tuorū quos optabas plenus ē numer⁹. Roga iperū dñi: vt sāctificeſ pp̄ls tu⁹ q̄ vocat̄ ē ab iūto. Ego esdras vidi in mōte siō tur- bā magnā quā numerare nō potui: et oēs cāticis collaudabāt dñm̄. Et in medio eorū erat iuuenis statura celsus: eminentior omnib: illis: t singulis eorū capitib: imponebat coronas et magis exal- tabaf. Ego aut̄ miraculo tenebar. Tūc interro- gaui angelum: t dīxi: Qui sūt hi dñe? Qui respō- dens dīxit mibi: H̄i sunt qui mortale tunicā de- posuerūt: t immortale sumpserūt: et cōfessi sūt no- mē dei. M̄odo coronant et accipūt palmas. Et dīxi angelō: Ille iuuenis q̄s ē q̄ eis coronas ipo- nit: t palmas in manus tradit. Et r̄ndēs dīxit mi- bi: Ipse est fili⁹ dei: quē in sēculo cōfessi sūt. Ego aut̄ magnificare eos cēpi: q̄ fortif p̄ noie dñi stete- rūt. Tūc dīxit mibi angel⁹: Glade annuncia pp̄lo meo: q̄lia et quāta mirabilia dñi dei vidisti.

B Vno tricesimo ruiuē ciuitatis Ca. III erā in babylone: t cōturbarūt sū sup cubi- culo meo recubens. Et cogitationes meę ascendeant super cor meū: qm̄ vidi desertionem sion: t abundantiā eorū q̄ habitabāt in babylo- ne. Et vētilatus est sp̄s me⁹ valde. Et cēpi loqui ad altissimū verba timorata. Et dīxi: O domina- tor dñe: tu dīxisti ab initio qm̄ plantasti terrā: et s̄ solus: t imperasti pplo: t dedisti adam corp⁹ mor- tuū: sed et ipsū signētū manū tuā erat: t insuf- flasti in eū spiritū vite: t fact⁹ est viuens corā te: et induxisti eū in paradiso quem plantauerat dē- tera tua ante q̄s terra aduētaret. Et huic mandasti diligere viā tuā: t p̄teruit eā: t statim instituisti in eo mortē et in nationib: eius: t nate sunt gētes et tribus et pp̄li et cogitationes: quaꝝ nō ē numer⁹. Et ambulauit vnaquęs gens in voluntate sua: t mira agebāt coram te: et spernebat p̄cepta tua.

Iterū aut̄ in tpe induxisti diluvium sup inhabitantes seculū: et p̄didisti eos. Et factū ē i vnoq̄oꝝ eoꝝ sicut adē mori: sic his diluvium. Dereliquisti autē vñ ex his noe cū domo sua: et ex eo iusti oēs. Et factū est cū cepissent multiplicari q̄ habitabāt super terrā: et multiplicauerūt filios et populos et gētes multas: et ceperūt iterato impietatē facere plus q̄ priores. Et factū ē cū iniqtatē facerent corā te: elegisti tibi virū ex his cui nomē erat abraam. Et dilexisti cū: et demonstrasti ei soli voluntatē tuā. Et disposuisti ei testamētū eternū: et dixisti ei vt non vñq̄ derelinq̄res semē eius. Et dedisti ei isaac: et isaac dedisti iacob et esau. Et segregasti tibi iacob: esau aut̄ separasti. Et factū ē iacob i mīlititudine magna. Et factū est cum educeres semen eius ex egypto: adduxisti sup mōtē sinā. Et inclinasti cēlos et statuisti terrā: et cōmouisti orbē: et tremere fecisti abyssos et cōturbasti seculū et trāsijt gloria tua portas q̄tuor ignis: et terremotus et spiritus et gelu: vt dares semini iacob legē et generatiōi isrl̄ diligētiā. Et n̄ abstulisti ab eis cor malignū: vt faceret lex tua in eis fructū. Cor enī malignū bauilans prim⁹ adam trāsgressus et victus est: s̄ et oēs qui de eo nati sūt. Et facta est p̄manēs infirmitas et lex cū corde pp̄li cū malignitate radicis: et discessit qd̄ bonū est: et māsit malignū. Et trāsierunt tpa: et finiti sūt anni: et suscitalisti tibi seruū nomine dauid: et dixisti ei edificare ciuitatē noīs tui: et offerre ibi in eadē thus et oblationes. Et factū ē b annis multis: et deliquerūt q̄ habitabant ciuitatē in oib⁹ facientes sicut fecit adā et oēs generaciones eius. Ut ebant enī et ipsi corde maligno. Et tradidisti ciuitatē tuā in manib⁹ inimicorū tuorū. Nūqd̄ meliora faciūt q̄ habitat babylonē: Et ppter hoc dñiabit̄ sion. Factū ē cū venissem huc et vidissem impietates: quaz nō ē numerus: et delinquentes multos: vidi alia mea hoc tricesimo āno et excessit cor meū: qm̄ vidi quō sustines eos peccantes: et peccasti impie agētib⁹ et p̄didisti pp̄lm tuum: et p̄seruasti inimicos tuos: et non significasti. Nihil memini quō debeat derelinq̄ via hēc. Nūqd̄ meliora facit babylō q̄ siō: aut alia gens cognovit te ppter israel: Aut q̄ trib⁹ crediderūt testamētis tuis sicut iacob: Quaz merces nō compauit: neq̄ labor fructificavit. Per trāsiens enī per trāsui in gentib⁹: et vidi abūdātes eas: et nō memorātes mādatorū tuorū. Nūc ergo pondera in stathera nostras iniqtates: et eoꝝ q̄ habitat i seculo: et nō inuenies nomē tuū nisi in isrl̄. Aut qm̄ nō peccauerūt in cōspectu tuo q̄ habitat terrā: aut q̄ gens sic obseruauit mandata tua: Hos quidem q̄ nomina inuenies seruasse mādata tua: gentes autem non inuenies.

Erespondit ad me angelus qui missus est ad me: cui nomem vriel et dixit mihi: Excedes excessit cor tuum in seculo hoc: et comprehenderem cogitas viam altissimi. Et dixi: Ita dñe meus. Et respondebat mihi et dixit: Tres vias missus sum unde:

re tibi: et tres similitudines pponere coram te: de quib⁹ mibi si renūcias eris vnam ex his: et ego tibi demōstrabo viā quā desideras videre: et docebo te vnde sit cor malignū. Et dixi: Loqre dñe me⁹. Et dixit ad me: Glade pōdera mibi ignis pond⁹: aut mensura mibi flatū venti: aut reuoca mibi diē que h̄terij. Et r̄ndi: et dixi: Quis natoꝝ poterit sa cere: vt me interroges de his. Et dixit ad me: Si essem interrogans te: dicens: quātē habitationes sūt in corde maris: aut quātē venē sunt in pauci- pio abyssi: aut quātē venē sunt sup firmamentū: aut q̄ sunt exitus padisi: diceres mibi fortassis: in abyssū non descendī: neq; in infernū adhuc: neq; in celū vñq; ascēdi: Nūc aut̄ nō interrogauit te ni- si de igne et vento et die p̄ quē trāsistī: et a q̄bus se parari nō potes: et nō r̄ndistī mibi de eis. Et dixit mibi: Tu que tua sūt tecū coadoleſcētia non po- tes cognoscere: Et quomodo poterit vas tuū ca- pere altissimi viam: et iam exteriū corruptio ſecū lo intelligere corruptionē euidētem in facie mea: Et dixi illi: Adelius erat nos nō esse: q̄ adhuc vi- uentes vivere in impietatib⁹: et pati et nō intelli- gere de qua re. Et r̄ndit ad me: et dixit: Profici- cens pfectus sum ad siluā lignorū campi: et cogi- tauerūt cogitationē: et dixerūt: Venite et eamus et faciam⁹ ad mare bellū: vt recedat corā nobis: et faciamus nobis alias siluas. Et similiter flue⁹ maris: et iþi cogitauerunt cogitationē: et dixerūt: Venite ascēdentes debellemus siluas campi: vt et ibi cōsumam⁹ nobis metiþis aliā regionē. Et factus ē cogitatus siluē in vanū: Venit enī ignis et cōsumpsit eam. Similiter et cogitat⁹ fluctuum maris: Stetit enī arena: et phibuit eos: Si enim essem iudex horū: quē incipes iustificare: aut quē cōdemnare: Et respondi: et dixi: Utiq; vanā co- gitationē cogitauerūt. Terra enī data est siluē: et mari loc⁹ portare fluctus suos. Et r̄ndit ad me: et dixit: Bene tu iudicasti: et q̄re si iudicasti tibimet- iþi: Quēadmodū enī fra siluē data ē: et mare flue- tib⁹ suis: sic q̄ sup terrā inhabitat quē sūt sup terrā intelligere solummodo possūt: et q̄ sup celos quē sup altitudinē celorū. Et r̄ndi: et dixi: Deprecoz dñe: vt mibi def sensus intelligēdi. Nō enī ro- lui infrogare de superiorib⁹ tuis: b̄ de his q̄ grās- eūt per nos q̄tidie: ppter qđ israel dat⁹ in oppro- briū gētib⁹ quē dilexisti pplm: dat⁹ ē tribub⁹ iþijs: et lex patrū nostrorū in interitū deductā ē: et di- positiones script⁹ nūsc̄ sūt: et p̄trāsiūm⁹ de ſeculo vt locut⁹: et vita nřa stupor et pauor: et nec digni- sum⁹ misericordiam pseq. Sz qđ faciet nomini suo qđ iuocatū ē sup nos: Et de his interrogauit: et r̄ndit ad me: et dixit: Si fuerit plurimum scrutat⁹ frequēt̄ miraberit. Qm̄ festinās festinat ſeculū p̄trāſire: et nō capit portare q̄ in futurū t̄pib⁹: iuſt̄l repromissa ūt: qm̄ plenū iuſticia ē ſeculū b̄ et firmitatibus. De qđ aut̄ infrogas dicā: Semiatū ē enī malū: et necdū venit deſtructio iþi⁹. Si ḡ nō iuersū fue- rit qđ semiatū ē: et diſcesserit loc⁹ ybi ſemiatū ē ma-

lū nō veniet ubi seminatū ē bonū: Qm̄ gramē se-
 minis mali seminatū est in corde adā ab initio: et
 quantū impietatē generauit vscq̄ nunc: et generat
 vscq̄ cū veniat area. Estima autē apud te+granū
 mali semini s̄ qntū fructū impietatē generauit: qñ
 secate fuerint spicē quāp̄ non ē numer⁹: qñ magnā
 aream incipiēt facere. Et r̄ndi et dixi: Quō et qn̄
 hēc: Quare modici et mali anni nr̄: Et r̄ndit ad
 me et dixit mihi: Nō festinas tu sup altissimū. Tu
 enī festinas inaniter eē sup ipm̄. Nā excessus tu⁹
 mult⁹: Nōne de his interrogauerūt aīe iustorū in
 promptuarijs suis dicētes: Vscq̄ spero sic: et qn̄
 veniet fructus areę mercedis nr̄: Et r̄ndit ad ea
 hieremiel archangel⁹ et dixit: Qn̄ impletus fuerit
 numer⁹ seminū in vob: qñ in stathera pōderauit
 sēculū et mēsura mēsurauit tpa et numero nume-
 rauit tpa: et nō cōmouit nec excitauit vscqdū im-
 pleat p̄dicta mēsura. Et r̄ndi et dixi: O dñator
 dñe: si et nos oēs pleni sum⁹ impietate. Et ne for-
 te ppter nos nō impleant iustorū areę: ppter p̄ctā
 inhabitātū sup trām. Et r̄ndit ad me: et dixit: Vla-
 de et utroga pregnantē si qn̄ impleuerit nouem
 mēses suos: adhuc poterit matrix ei⁹ retinere par-
 tū insemetiā. Et dixi: Non pōt dñe. Et dixit ad
 me: In inferno p̄mptuaria aīaz matrici assimila-
 ta sunt. Quēadmodū enī illa festinat q̄ parit effu-
 gere necessitatē part⁹: sic et hēc festinat reddere ea
 q̄ cōmēdata sūt. Ab utio tibi demōstrabit de his
 q̄ occupiscis videre. Et r̄ndi et dixi: Si inueni gra-
 tiā an̄ oculos tuos: et si possibile est: et si idone⁹ sū:
 demonstra mihi si plus q̄ hēritū sit: habet venire
 aut plura p̄trāsierūt supra q̄ futurū ē. Quid per-
 trāsui scio: qd autē futurū sit ignoro. Et dixit ad
 me: Sta sup dextrā ptem: et demōstrabo tibi in-
 terpretationē similitudinis. Et steti et vidi: et ecce for-
 nar ardens trāsijt corā me. Et factū est cum trāsi-
 ret flamā: vidi: et ecce supauit fum⁹. Post hēc trā-
 sijt corā me nubes plena aquę: et imisit pluviā im-
 petu multam. Et cū trāsisset impet⁹ pluvię supa-
 uerūt in ea gutte. Et dixit ad me: Cogita tibi. Si-
 cut crescit pluviā ampli⁹ q̄ gutte: et ignis q̄ fum⁹:
 sic supabundauit que trāsui mēsura. Supauert
 aut̄ gutte et fumus. Et oraui et dixi: Mutas viuo
 vscq̄ in dieb⁹ illis: Uel qd erit in dieb⁹ illis: R̄n-
 dit ad me et dixit: de signis de quib⁹ me infrogas
 ex parte possum tibi dicere: de vita aut̄ tua non sū-
 missus dicere tibi: sed nescio. Ca. V

A Et signis aut̄: ccce dies veniet in quib⁹ ap-
 prehendent̄ qui inhabitāt terram in censu
 multo: et abscōdef veritatis via: et sterilis
 erit a fide regio: et multiplicabit̄ inūsticia sup hāc
 quā ipē tu vides: et sup quā audisti olim: et erit im-
 positio vestigio q̄ nunc vides regnare regionē: et
 videbūt eā desertā: si aut̄ tibi dederit altissim⁹ vi-
 uere videbis post tertiam tubā: et relucescat subito
 sol noctū: et luna ter in die: et de ligno sanguis stil-
 labit: et lapis dabit vocē suam: et populi cōmoue-
 bunt: et regnabit quē nō sperat̄ qui inhabitāt sup

terrā: et volatilia cōmigrationē faciēt: et mare sodo-
 miticū pisces reijciet: et dabit vocē noctū quā nō
 nouerat̄ mīti: Dēs aut̄ audiēt vocē ei⁹. Et chaos
 siet p̄ loca multa: et ignis frequēter remittet: et be-
 stiē agrestes trāsmigrabūt: et mulieres menstrua-
 te parient monstr̄: et in dulcib⁹ aqua salse iueni-
 enē: et amici oēs semetipos expugnabūt: et abscō-
 def tūc sēlūs: et intellect⁹ sep̄ abit in p̄mptuarium
 suū: et queret̄ a multis: et nō iuenciēt: et multiplica-
 bit iūsticia: et inūsticia sup terrā. Et interroga-
 bit regio p̄mptā suā: et dicei: Nūqđ per te p̄trāsijt
 iūsticia iūstū faciēs: Et hoc negabit. Et erit in illo
 tpe: et sperabūt hoies: et nō impetrabunt: labora-
 būt: et non dirigen̄t vię eoz. Hēc signa dicere tibi
 p̄missum ē mīhi. Et si oraueris iterū: et ploraueris
 sicut et nūc: et ieuinaueris septē dieb⁹: audies ite-
 rato hor̄ majora. Et euigilauit: et corpus meū hor-
 ruit valde: et aīa mea labore auit ut deficeret. Et te/
 nuit me q̄ venit angelus q̄ loquebat̄ in me: et p̄for-
 tauit me: et statuit me sup pedes. Et factū ē i nocte
 sedā: et venit ad me salathiel dux ppl̄i: et dixit mi-
 hi: Ubi eras: Et quare vult̄ tu⁹ tristis: Aut nescis
 qm̄ tibi creditus ē isrl̄ in regione trāsmigrationis
 eoz: Exurge ḡ et gusta panē: et nō derelinq̄s nos
 sicut pastor gregē suū in manibus luporū malig-
 noz. Et dixi ei: Glade a me: et non appropies ad
 me. Et audiuit ut dixi: et recessit a me. Et ego ieu-
 nauit septē vñlans et plorās: sicut mīhi mā-
 dauit vriel angel⁹. Et factū est post dies septē: et
 iterū cogitationes cordis mei moleste erant mīhi
 valde: Et resumpsit aīa mea spiritū intellectus: et
 itez cepl̄ loq̄ corā altissimo f̄mones. Et dixi: Do-
 minator dñe ex oī silua terre: et oib⁹ arborib⁹ eius
 elegisti vineā vñicā: et ex oī terra orbis elegisti tibi
 souē vñā: et ex oib⁹ florib⁹ orbis elegisti tibi liliū
 vñū: et ex oib⁹ abyssis maris replesti tibi riūvñū:
 et ex oib⁹ edificatis ciuitatib⁹ sc̄ificasti tibimetip̄i
 sion: et ex oib⁹ creatis volatilib⁹ noīastri tibi colū-
 bam vñā: et ex oib⁹ plasmal pecoribus p̄uldisti
 tibi ouē vñā: et ex oib⁹ multiplicatis ppl̄is acq̄sisi-
 sti tibi pp̄lm̄ vñū: et ab oib⁹ p̄batā legē dōasti huic
 quē desiderasti pp̄lo. Et nūc dñe: vt qđ tradidi-
 si vñū plurib⁹: Et p̄parasti sup vñā radicē alias.
 Et disq̄didisti vñicū tuū in multis. Et p̄culauerit
 eū qui p̄tradicebant sponzionib⁹ tuis: quiq̄ tuis
 testamētis non credebāt. Et si odiēs odisti pp̄lm̄
 tuū: tuis manib⁹ debet castigari. Et factū ē cū lo-
 cut⁹ eēm f̄mones: et missus ē angel⁹ ad me q̄ aīve-
 nerat ad me hēritā noctē: et dixit mihi: Audi me
 et instruā te: et intēde mīhi: et adjiciā corā te. Et di-
 xi: loq̄re dñe me⁹. Et dixit ad me: Glade tu i exces-
 su mētis fact⁹ es p̄ isrl̄. An pl̄ dixeristi eū q̄ eū
 fecit: Et dixi ad eū: Nō dñe: si dolēs locutus sum.
 T̄orquēt eīn me renes mei p̄ oēm horā q̄rētē app̄
 hēdere semitā altissimū: et iūstigare p̄tē iudicij ei⁹.
 Et dixit ad me: Nō potes. Et dixi: Quare dñe?
 Ad qđ nascebar: aut q̄re nō siebat matrix ma-
 tris meę mīhi sepulchrūni: vt nō viderem̄ labore

iacob / t defatigationē generis iſrl: Et dixit ad me:
Nūera mihi q̄ necdū venerāt / t collige mihi dispas
guttas / et reuirida mihi aridos flores / et aperi
mihi clausa p̄mptuaria: et p̄duc mihi inclusos in
eis flat: Demōstra mihi yoc̄l imaginē: t tūc oīdā
tibi labore quē rogās videre. Et dixi: Dñator do
mine: q̄s enī ē q̄ p̄t hēc scire / nisi q̄ cū hoib̄ habi
tationē nō habet: Ego aut̄ insipies / et quō potero
dicere de his qb̄ me interrogasti: Et dixit ad me:
Quō nō potes facere vnū de his q̄ dicta sunt: sic
nō poter̄ inuenire iudiciū meū aut in fine chari
tate quā pplo pmisi. Et dixi: Sed ecce dñe tu p̄
pe es his q̄ in fine sūt: Et qd̄ faciet q̄ aī me fuet/
aut nos / aut hi post nos: Et dixit ad me: Coronē
assimilabo iudiciū meū. Sicut nō nouissimoy tar
ditas: sic nec p̄oꝝ velocitas. Et r̄ndi / t dixi: Nec
poteras facere eos q̄ facti sūt: t q̄ sūt / t q̄ futuri sūt
in vnū: vt celeri⁹ iudiciū tuū oīdas: Et respōdit
ad me / t dixit: Nō p̄t festinare creatura sup crea
torē: nec sustinere s̄eculū eos q̄ in eo creādi sūt in
vnū. Et dixi: Quō dixisti fuo tuo / qm̄ viuificans
viuificasti a te creatā creaturā i vnū / t sustinebat
creatura: poterit / t nūc portare p̄ntes in vnū. Et
dixit ad me: Infroga matricem mulieris / et dices
ad eā: Et si paris q̄re p̄ tēp⁹. Roga ḡ eam vt det
decē in vnū. Et dixi: Nō vtiꝝ poterit / b̄ fm̄ tēp⁹.
Et dixit ad me. Et ego dedi matricē frē his q̄ se
minati sūt sup eā p̄ tps: Quēadmodū enī ifas nō
parit ea q̄ senū sūt: sic ego disposui a me creatum
s̄eculū. Et infrogaui / t dixi: Cum iā dederis mihi
viā / loqr̄ corā te. Nā mī nrā de q̄ dixisti mihi: ad
huc iuuenis ē iā senectuti appropinquat. Et re
spōdit ad me / t dixit: Infroga eā q̄ parit / et dicet
tibi. Bices ei ei: Quare q̄s pepisti nūc / sūt silēs
his q̄ aī te / b̄ miores statura: Et dicet tibi / t ipsa:
Alij sūt q̄ in iuuētute vtūl̄ nati sūt / t ali j̄ sub tē
pore senectutis deficiēt matrice sūt nati. Cōside
ra ḡ / t tu qm̄ minori statura estis q̄ his q̄ aī vos: / t
q̄ post vos / minori q̄ vos q̄si iā senescētes creatu
rē: / t fortitudinē iuuētutis p̄terētutes. Et dixi: Ro
go dñe si inueni grām ante ocl̄os tuos / demōstra
fuo tuo p̄ quē viuifites creaturā tuā. **Ca.** VI

A dixit ad me: Initio freni orbis: / t aīq̄
starēt exil⁹ s̄eculi: / et aīq̄ spirarēt cōuētio
nes vētoꝝ / t aīq̄ sonaret voces tonitruū
/ t aīq̄ splenderēt nitores coruscationum / et aīq̄
p̄firmarent fidamēta padisi: aīq̄ viderēt decori
flores / t aīq̄ p̄firmarent motē vtutes: aīq̄ colli
gerent inūerabiles militē angeloz / t aīq̄ extol
lerent altitudines acris / t aīq̄ noiaret mēsure fir
mamētoꝝ / et aīq̄ estuarēt camini in sion / et aīq̄
inuestigaret p̄ntes aīu / t aīq̄ abalienaren̄t eoꝝ q̄
nūc peccat adiuētides / t aīq̄ p̄signati eēt q̄ si
dē thesauri cauerēt: tūc cogitaui / t facta sūt p̄ me so
lū et n̄ p̄ aliū / t finis p̄ me / t n̄ p̄ aliū. Et r̄ndi / t di
xi: Quē erit sepatio tēporū: Aut qm̄ prioris finis
/ t sequentis initū: Et dixit ad me: Ab abraā vsq̄
ad isaac qm̄ nati sunt ab eo iacob et esau / man⁹ ia-

cob tenebat ab initio calcaneum esau. Finis enī
huius s̄eculi esau / et p̄ncipiū sequētis iacob. Ho
munis man⁹ int̄ calcaneū / t manū. Aliud nō q̄re
re esdra. Et r̄ndi / t dixi: O dñator dñe / si inueni
grām ante ocl̄os tuos: oro / vt demōstrasti suo tuo
finem signorū tuor̄: q̄p̄ p̄tē mihi demōstrasti no
te p̄cedente. Et r̄ndit / t dixit ad me: Surge super
pedes tuos / t audi vocē plenissimā sonit⁹. Et erit
sicut cōmotio: nec cōmouebis loc⁹ inq̄stes super
eu. Ideo cū loq̄ tu n̄ expaueas: qm̄ de fine v̄bū
t fūdamentū frē intelligit: qm̄ de ipis sermo tre
miscit / t cōmouet. Scit enī qm̄ finē eoz̄ oportet
cōmutari. Et factū est cū audissem / surrexi sup pe
des meos / t audiui: / t ecce vox loquēs / t son⁹ ei⁹ sic
son⁹ aq̄rum multaz. Et dixit: Ecce dies veniūt: / t
erit qm̄ appropinquare incipia: / vt visitem habi
tantes in terra: / t qm̄ inquirere incipiam ab eis qui
inuiste nocuer̄t inuistitia sua: / t qm̄ suppleta fuerit
humilitas sion: / t cū supsignabit̄ s̄eculū qd̄ incipi
et p̄trāsire hēc signa faciā. Libri aperient ante sa
ciem firmamenti: / t oēs videbunt simul / t annicu
li infantes loquen̄t vocib⁹ suis: / t p̄gnātes imatu
ros pariēt infātes trū / t q̄tuor̄ mēsiū: / et vuēt et
fūscitabūt. Et subito apparebūt seminata loca: / t
seminata: / t plena promptuaria subito iuueniēva
cua: / t tuba canet cū sono: quā cuz̄ oēs audierint:
subito expauescēt. Et erit in illo tpe debellabunt
amici / amicos / vt inimici: / et expauescet terra cum
his. Et vene fontiū stabūt / t nō decurrēt in horis
trib⁹. Et erit / omnis q̄ derelict⁹ fuerit ex oibus istis
quib⁹ q̄dixi tibi: ip̄e saluabit̄: / t videbit salutare
meū / t finē s̄eculi v̄ri. Et videbūt qui recepti sunt
hoies: qui mortē nō gustauerūt a natuitate sua: / t
mutabīt̄ cor inhabitantiū: / et cōuertet̄ in sensum
aliū. Belebit̄ enī malū: / t extinguet̄ dolus. Flore
bit aīt fides: / et vinces corruptela: / et ostendet̄ ve
ritas que sine fructu fuit diebus tantis. Et fac
tum est cū loquereſ̄ mihi: / et ecce paulatim inue
bar sup eum ante quem stabā: / et dixit ad me hec:
Ueni tibi ostendere tps venturē noctis. Si ergo
iterū rogaueris: / t iterū ieiunaueris septē diebus:
iterū tibi renunciabo horꝝ maiora p̄ diē q̄ audiri.
Audita est enī vox tua apud altissimū. Uidit enī
fortis directionē tuā: / t puidit pudicitia quā a iu
uētute tua habuisti: / t ppter hoc misit me demon
strare tibi hēc omnia / t dicere tibi. Considerē / t noli
timere: / t noli festinare cū priorib⁹ tpsibus cogitare
vana: / vt nō properes a nouissimis tēporibus. Et
factum est post hec / t s̄ecu iterū: / t similiter ieiuna
ui septē diebus: / vt suppleam tres hebdomadas
que dictē sūt mihi. Et factum est in octava nocte:
et cor meū turbabatur iterato in me: / et cepi loqui
coram altissimo. Inflātabatur enī spiritus me⁹
valde: / t anima mea anxiabatur / t dixi. O dñelo
quens locutus es ab initio creature in primo die
dicens: Fiat celū et terra: / t tuum v̄bum / op⁹ p̄sec
tū. Et erat tunc spūs: / t tenebrē circumferabantur
et silentium; son⁹ vocis hois nondū erat abste;

des meos / t audiui: / t ecce vox loquēs / t son⁹ ei⁹ sic
son⁹ aq̄rum multaz. Et dixit: Ecce dies veniūt: / t
erit qm̄ appropinquare incipia: / vt visitem habi
tantes in terra: / t qm̄ inquirere incipiam ab eis qui
inuiste nocuer̄t inuistitia sua: / t qm̄ suppleta fuerit
humilitas sion: / t cū supsignabit̄ s̄eculū qd̄ incipi
et p̄trāsire hēc signa faciā. Libri aperient ante sa
ciem firmamenti: / t oēs videbunt simul / t annicu
li infantes loquen̄t vocib⁹ suis: / t p̄gnātes imatu
ros pariēt infātes trū / t q̄tuor̄ mēsiū: / et vuēt et
fūscitabūt. Et subito apparebūt seminata loca: / t
seminata: / t plena promptuaria subito iuueniēva
cua: / t tuba canet cū sono: quā cuz̄ oēs audierint:
subito expauescēt. Et erit in illo tpe debellabunt
amici / amicos / vt inimici: / et expauescet terra cum
his. Et vene fontiū stabūt / t nō decurrēt in horis
trib⁹. Et erit / omnis q̄ derelict⁹ fuerit ex oibus istis
quib⁹ q̄dixi tibi: ip̄e saluabit̄: / t videbit salutare
meū / t finē s̄eculi v̄ri. Et videbūt qui recepti sunt
hoies: qui mortē nō gustauerūt a natuitate sua: / t
mutabīt̄ cor inhabitantiū: / et cōuertet̄ in sensum
aliū. Belebit̄ enī malū: / t extinguet̄ dolus. Flore
bit aīt fides: / et vinces corruptela: / et ostendet̄ ve
ritas que sine fructu fuit diebus tantis. Et fac
tum est cū loquereſ̄ mihi: / et ecce paulatim inue
bar sup eum ante quem stabā: / et dixit ad me hec:
Ueni tibi ostendere tps venturē noctis. Si ergo
iterū rogaueris: / t iterū ieiunaueris septē diebus:
iterū tibi renunciabo horꝝ maiora p̄ diē q̄ audiri.
Audita est enī vox tua apud altissimū. Uidit enī
fortis directionē tuā: / t puidit pudicitia quā a iu
uētute tua habuisti: / t ppter hoc misit me demon
strare tibi hēc omnia / t dicere tibi. Considerē / t noli
timere: / t noli festinare cū priorib⁹ tpsibus cogitare
vana: / vt nō properes a nouissimis tēporibus. Et
factum est post hec / t s̄ecu iterū: / t similiter ieiuna
ui septē diebus: / vt suppleam tres hebdomadas
que dictē sūt mihi. Et factum est in octava nocte:
et cor meū turbabatur iterato in me: / et cepi loqui
coram altissimo. Inflātabatur enī spiritus me⁹
valde: / t anima mea anxiabatur / t dixi. O dñelo
quens locutus es ab initio creature in primo die
dicens: Fiat celū et terra: / t tuum v̄bum / op⁹ p̄sec
tū. Et erat tunc spūs: / t tenebrē circumferabantur
et silentium; son⁹ vocis hois nondū erat abste;

Tūc dixisti de thesauris tuis pferri lumē lumino-
sū quo appareret opus tuū. Et die secūdo/creasti
spīm firmamēti et impasti ei vt diuidideret/et diuisi-
onē faceret inf aq̄s: vt ps qdā sursū recederet: ps
vō deorsū maneret. Et tūa die impasti aq̄s pgreg-
ari i septima pte frē: sex vō ptes siccasti et pser-
uasti: vt ex his sint corā te ministrātia seminata a
deo et culta. Tlerbū enī tuū pcessit: et op̄ statī fie-
bat. Processit enī subito fruct' multitudinis imē-
sus et pcupiscētē gust' multiformes/et flores colo-
re imutabili/et odores odoramēti iuestigabil'. Et
die tertio hēc facta sūt. Quarta autē die impasti fi-
eri solis splendore:lunē lumē:stellarū dispositio-
nē: et impasti eis vt deseruirēt futuro plasmato ho-
mini. Quito autē die dixisti septimē parti vbi erat
aq̄ pgregata/et pcrearet aialia et volatilia et pis-
ces: et ita siebat. Aq̄ muta et sine aia q̄ dei nutu iu-
bebāt: aialia faciebat: vt ex h̄ mirabilia tua natiō
enarrēt. Et tunc pseruasti duas aias/ nomen vni
vocasti enoch/et nomē secūde vocasti leuiathā: et
sepasti ea ab alterutro. Nō enī poterat septia ps
vbi erat aq̄ cōgregata cape ea. Et dedisti enoch
vnā partē q̄ siccata ē tertio die/et habitet i ea: vbi
sūt mōtes mille. Leuithā autē dedisti septimā pte
humidā et suasti: et: vt fiat in deuorationē qbus
vis/et qñ vis. Sexto qūt die impasti frē/et crea-
ret corā te iumenta et bestias/et reptilia: et sup his
adā: quē pstituisti ducē sup oib' factus q̄ fecisti: et
ex eo educimur nos oēs quēq̄ elegisti populum.
Hēc autē oia dixi corā te dñe: qz ppter nos creasti
sēculū. Residuas autē gētes ab adā natas dixisti
eas nil eēt: et qm̄ saliuē assimilate sūt: et q̄si stillici-
dium de vase simulasti abūdātiā eoz. Et nūc dñe
ecce iste gentes q̄ in nihilum deputatē sunt/cepe-
runt dominari nr̄i/et deuorare: nos autē pp̄ls tu'
quē vocasti p̄mogenitū/ vñigenitū/ emulatorem
tuū: traditi sum' in manib' eoz. Et si propter nos
creatū est sēculū: quare non hēreditatē posside-
mus cū seculo? Uſq; quo hēc? Capl'm VII

A factū ē cū finissem loq̄ vba hēc: missus
ē ad me angel' q̄ missus fuerat ad me pri-
mis noctib' / et dixit ad me: Surge esdra: et
audi b̄mones q̄s veni loqui ad te. Et dixi: Loq̄re
deus me'. Et dixit ad me: Mōre positū ē in spa-
cioso loco/ vt esset altū et imensū: erit autē ei introi-
tus in angusto loco posit': vt esset sills flumib'.
Quis enī volēs voluerit ingredi mare/et videre
eū vel dñari el': si nō trāsierit angustū: i latitudinē
venire quō poterit? Itē aliud. Cūitas ē edificata
et posita in loco cāpestri: ē autē plena oīm bonoz:
Introit' ei' angustus/ et in h̄cipiti posuit': vt esset a
dextris qdē ignis: a sinistris aqua alta: semita autē
ē vna sola inf eos posita: h̄ ē inter ignē et aquā: vt
nō capiat semita/ nisi solūmō vestigium hois. Si
autē dabat cūitas hoī in hēreditatē: si nūq̄ aīpo-
sitū pīculū p̄trāsierit/ quō accipiat hēreditatē suā:
Et dixi: Sic dñe. Et dixit ad me. Sic ē/ et isrl' ps.
Prop̄f eos enī feci sēculū: et qñ trāgressus ē adā

pstitutiōes meas: iudicatū ē q̄ factū est. Et factū
sūt itroit' hui' sēchī angusti et dolētes et laboriosi:
pauci autē et mali et pīculos pleni/ et labore magno/
pere fulti: nā maiors sēchī itroit' spaciōsi et securi
et faciētes imortalitatē fructū. Si ḡ ingrediētes nō
fuerūt ingressi q̄ viuūt angusta t̄vana hēc: nō po-
terūt recipe q̄ sūt reposita. Nūc ḡ tu q̄re p̄turbarl
cū sis corruptibl': et qd̄ moueris tu cū sis mortal':
Et q̄re nō accepisti i corde tuo qd̄ ē futurū: s̄ qd̄
in h̄nti: R̄ndi et dixi. Dñator dñe ecce disposui-
sti lege tua: qm̄ iusti hēreditabūt hēc: impij autē
pībūt. Iusti autē ferēt angusta: sperātes spaciōsa.
Qui enī impie gesserūt: et angusta passi sūt/ et spa-
ciōsa nō videbūt. Et dixit ad me: Nō ē iudex sup
dēu: neq̄ intelligēs sup altissimū. Pereūt enī mlti
pīfites: qz negligit q̄ aīposita est dei lex. Nādās
enī mādauit dē' veniētib': qñ venerūt qd̄ faciē-
tes viuerēt/ et qd̄ obfūates nō punirent. H̄i autē
nō sūt pīsuasi/ et dīixerūt ei/ et p̄stitueſt sibi cogita-
mē vanitati/ et p̄posuerūt sibi circūuētōes delic-
toz: et supdixerūt altissimo nō eē: et vias ei' nō co-
gnouerūt: et legē ei' spreuerūt: et spōsōes ei' abne-
gauerūt: et i legitimis ei' fidē nō habuerūt: et opa
ei' nō p̄ficerūt. Prop̄f h̄ esdra vacua vacuis: et
plena plenis. Ecce t̄ps veniet/ et erit qñ veniet si-
gna q̄ h̄dixi tibi. Et apparebit spōsa: et appares-
cēs ondef q̄ nūc subducit terra: et oīs q̄ liberat' est
de h̄dictis malis: ipē videbit mirabilia mea. Re-
uelabit enī fili' me' iesus/ cū his q̄ cū eo sūt: et io-
cūdabunt/ q̄ relicti sūt in ānis q̄dringētis. Et erit
post annos hos/ et moriet fili' me' christ': et oēs q̄
spiramētū habēt hoīs: et p̄ueret sēculū i āniquū
sīlētū dieb' septē: sicut in pōribus iudicijs: ita vt
nemo derelinquat: et erit post dies septē/ et excita-
bitur qd̄ nōdū vigilat sēculū: et moriet corruptū.
Et fra reddet q̄ in ea dormiūt: et puluis q̄ in eo si-
lentio habitat: et p̄mptuaria reddēt q̄ eis cōmen-
datē sūt animē. Et reuelabit altissim' sup sedē iu-
dicij et p̄trāsibunt miserię: et longanimitas p̄grega-
bitur. Judiciū autē solū remanebit: vītas stabit/
et fides coualescit. Et op̄ subsequet/ et merces
ondef/ et iusticie vigilabunt/ et iniusticie non dñia-
bunt. Et dixi: P̄rimus abraā ppter sodomitas
orauit: et mo r̄ses p̄ p̄rib' q̄ in debto peccauerūt:
et q̄ post eū p̄ israel in dieb' achāc et samuelis/ et
david p̄ oīfractōe/ et salomon p̄ eis q̄ venerūt
i scificationē: et helias p̄ his q̄ pluviā accepserūt/
et p̄ mortuo vt viueret: et ezechias p̄ pplo in dieb'
fennacherib: et multi p̄ multis. Si ḡ mō qñ cor-
ruptibile increuit/ et iusticia mltiplicata est: et ora-
uerūt iusti p̄ impijs q̄re et nūc sic nō erit. Et r̄ndit
ad me/ et dixit: Presēs sēculū nō ē finis: glia in eo
frequenſ manet: p̄pf h̄ orauerūt p̄ inualidis. Di-
es enī iudicij erit finis t̄pis hui' / et ītū t̄pis future
immortalitatē/ in q̄ p̄trāsūt corruptela: soluta est
intēpan tia/ absēta est incredulitas/ creuit autem
iusticia/ orta est veritas. Tunc enim nemo poterit
saluare cum qui perīt/ neq̄ demergere qui vicit.

Et r̄ndi / et dixi: **H**ic fmo me⁹ prim⁹ et nouissimus: quoniam meli⁹ erat nō dare frāz adā: vel cuz iā de-
disset coercere eū vt nō peccaret. Quid enī pdest hoib⁹ in q̄nti viuere in tristitia: et mortuos spera-
re punitionē: O tu qd fecisti adā. Si enī tu pecca-
sti: nō est fact⁹ soli⁹ tuus casus: s̄ t nr̄ q̄ ex te adue-
nimus. Quid enī pdest nob̄ si pmissum ē nobis
imortale tps: nos aut̄ mortalia oga egimus: Et
qm̄ h̄dicta est nobis pennis spes: nos vō pessimi
vani facti sum⁹. Et qm̄ reposita sunt nobis habi-
tacula sanitati et securitati: nos vō male pversati
sum⁹. Et qm̄ reposita est gl̄ia altissimi protegere
eos q̄ tarde pversati sūt: nos aut̄ pessimus vijs am-
bulauim⁹. Et qm̄ ostēdet paradisus: cui⁹ fructus
incorruptus pseuerat in q̄ e securitas et medela:
nos vō nō ingrediemur. In igrat̄ enī loci pver-
sati sum⁹. Et qm̄ sup stellas fulgebūt facies eorū/
q̄ abstinentiaz habuerūt: nr̄ aut̄ facies super tene-
bras nigre. Nō enī cogitauim⁹ viuētes: qm̄ iniqtatē
faciebant⁹ q̄ icipiem⁹ post mortē pati. Et r̄ndit
et dixit: **H**oc ē cogitamentū certamis qd certabit
q̄ sup terrā nat⁹ est hō: vt si victus fuerit patiāt qd
dixisti: Si aut̄ vicerit: recipiet qd dico: qm̄ hec ē
vita quā moyses dixit: cū viueret ad pplm̄ dicēs:
Elige tibi vitā: vt viwas. Non crediderūt aut̄ ei: s̄
nec post eū pp̄hetl. Sed nec mibi q̄ locūt sūt ad
eos: qm̄ nō esset tristitia in pditionē eoz: sicut fu-
turū ē gaudiū sup eos qb⁹ p̄suasa est sal⁹. Et r̄ndi/
et dixi: **S**cio dñe qm̄ vocatus est altissim⁹ miseri-
cors in eo q̄ misereat̄ his q̄ nōdū in seculo adue-
nerūt: et q̄ misereat̄ illis q̄ pversationē faciūt in le-
ge ei⁹: et longanimit̄ ē: qm̄ lōganimitatē h̄stat his
q̄ peccauerūt q̄si suis opib⁹: et munific⁹ ē: qm̄ qui-
dem donare vult: p̄ exigēt̄: et mltē miscdię: qm̄
multiplicat magl miscdias his q̄ h̄sentes sūt: et q̄ p-
terierūt: et q̄ futuri sūt. Si enī non multiplicauerit
miscdias suas: nō viuificabil̄ seculū cū his q̄ in-
habitabāt i eo. Et donat: qm̄ si n̄ donauerit de bo-
nitate sua vt alleuiēt hi q̄ uq̄tate fecerit de suis uq̄-
tatiib⁹: si poterit decies millesima p̄viuificari ho-
minū. Et iudex si nō ignouerit his qui curati sunt
verbo eius: et deleuerit multitudinē p̄temptationū:
nō fortassis derelinqrent in innūerabili multitu-
dine nisi pauci valde. **C**ap̄lm̄ VIII

A **R** **T**r̄ndit ad me: et dixit: **H**oc seculū fecit al-
tissimus prop̄f multos: futurū aut̄ propter
paucos. Dicā autē corā te silitudinē esdra. Quō
aut̄ infrogabis frā: et dicet tibi: qm̄ dabit frā mul-
ta magl vñ fiat fictile: pñū aut̄ puluerēvñ aux̄ fit:
sic et act⁹ h̄sēl seculi. **M**ulti qdē creati sūt: pauci
aut̄ saluabūt. Et r̄ndi: et dixi: Absorbe ḡ aia sen-
sum: et deuora qd sapit. Cōuenisti enī obaudire et
prophetare volēs. Nec enī tibi ē datū spaciū: ni-
si solūmō viuere. O dñe si nō pmisses suo tuo vt
orem⁹ corā te: et des nob̄ semē cordi et sēsui cultu-
rā: vñ fruct⁹ fiat: vñ viuere possit ois corruptus q̄
portabit locū hois. Sol⁹ enī es: et vna plasmatio
nos sum⁹ manū tuaz: sicut locūt̄ es. Et quō nūc

in matrice plasmatū ē corp⁹ et h̄stās mēbra: obua-
tur i igne et aq̄ tua creatio: et nouē mēsib⁹ patit tua
plasmatio tuā creaturā q̄ in ea creata est: ipm̄ aut̄
qd̄ suat et qd̄ suaf: vtraq̄ suabūt: seruataq̄ q̄s
ut̄ reddit matrix q̄ i ea creuerūt. Impasti enī ex
ipis mēbris: b̄ est mānullis h̄bere lac fructui mā-
nullaz: vt nutriaſ id qd̄ plasmatū ē vsc̄ i tps ali-
qd̄: et postea dispōas eū tuę miscdię. Enutruisti
eū tua iusticia: et erudisti eū in lege tua: et corrup-
sti eū tuo intellectu: et mortificabis eū vt tuā crea-
turā: et viuificabis eū vt tuū op⁹. Si ḡ p̄didens
eū q̄ tantl laborib⁹ plasmat̄ ē tuo iussu: facile ē or-
dinari vt et id qd̄ siebat suareſ. Et nūc dñe dicā:
de oī hoie tu magl scis: de pplo aut̄ tuo ob quem
doleo: et d̄ hereditate tua ppf̄ quā lugeo: et ppf̄ is-
rael ppf̄ quē trist̄ sūt: et d̄ iacob prop̄t quē doleo:
ideo icipiā orare corā te p̄ me et p̄ eis: qm̄ video la-
psus nr̄os q̄ ihabitāt̄ frā. Sz audiri celeritatē
iudicē q̄ futurū ē: Jō audi vocē meā: et itellige fmo
nē meū: et loqr̄ corā te. Initū v̄bōp̄ esdre: p̄iusq̄
assumereſ. Et dixi: Bne q̄ inhabitas seculū: cui⁹
oculi eleuati in supna et aere: et cui⁹ thron⁹ inest-
mabil̄: et gl̄ia incōprehēsibil̄: cui⁹ astat exercit⁹ ange-
loꝝ cū tremore: q̄x suatio in vēto et igni pueritur:
cui⁹ v̄bū ver̄: et dicta pseuerātia: cui⁹ iussio fortis/
et dispositio fribilis: cui⁹ aspect⁹ arescit abyssos/
et indignatio tabescere facit mōtes: et vitas testifi-
cat. Exaudi orōez fui tui: et aurib⁹ p̄cipe p̄catōez
figmēti tui. Dū enī viuo loqr̄: et dū sapio r̄ndebo.
Nec respicias ppli tui delicta: s̄ q̄ tibi i vitate ser-
uiūt. Nec intēdas impia gētū studia: s̄ q̄ tua testi-
monia cū dolorib⁹ custodierūt. Nec cogites q̄ in
spectu tuo false pversati sūt: s̄ memorare q̄ ex vo-
lūtate tua timorē cognouerūt. Neq̄ voluerl pdere
q̄ pecudū mores habuerūt: s̄ respicias eos q̄ legē
tuā splendide docuerūt. Nec indigneris eis qui
bestiis peiores iudicati sunt: s̄ diligas eos q̄ semp
in tua iusticia cōfidūt et gl̄ia. Qm̄ nos et p̄ies nr̄i
talib⁹ morbis languem⁹: tu aut̄ prop̄ nos petō
res misericors vocaberis. Si enim desiderauens
vt nostri miserearis: tunc misericors vocaberis:
nobis autem nō habentibus opera iusticię. Justi
enim quibus sūt opera multa reposita ex prop̄p-
is operibus recipient mercedem. Quid est enim
homo vt ei indigneris: aut gen⁹ corruptibile vt ita
amgrus sis de ipo. In vitate enim nemo de geni-
tis est qui non impie gessit: et de confitentibus qui
non deliquit. In hoc enim annuntiabit iusticia
tua et bonitas tua domine: cū misertus fueris eis
qui nō habent substantiam bonorum operū. Et
respondit ad me: et dixit: Recte locutus es aliq̄:
et iuxta simones tuos sic et fiet. Qm̄ non vere cog-
tabo sup plasma eorū qui peccauerūt ante mortē
ante iudicū: ante perditionē: s̄ iocūdabor sup iu-
stoz figmētū: et memorabor pegrinatiois q̄z et sal-
uationis et mercedis receptiois. Qm̄ ḡ locutus
sūt: sic et est. Sic enim agricola serit sup terrā semi-
na multa: et plantationes multitudinis plantat:

sed nō in tempore oīa q̄ seminata sūt saluantur: sed nec oīa quē plantata sunt radicabunt: sic t̄ qui in seculo seminati sunt: non om̄es saluabunt. Et respondi et dixi: Si inueni gratiā loqr. Quō semē agricole si nō ascēderit aut nō accēpit pluuiā tuā in tēpore aut si corruptū fuerit multitudine pluuię: sic perit et similiter hō q̄ manib⁹ tuis plasmat⁹ est: et tu ei imago noīat⁹: quoniā similat⁹ es ei ppter quē oīa plasmasti: et simulasti semini agricole. Hō irascar̄ sup nos: s̄ parce pplo tuo: t̄ miserere hēre ditati tuę. Tu aut̄ creature tuę miserer̄. Et respōdit ad me: t̄ dixit: Quę sūt q̄ s̄etia: q̄ s̄etib⁹: t̄ q̄ futura: s̄ futur̄. Multū enī tibi restat vt possis diligere meā creaturā sup me: tibi aut̄ frequēter et ip̄i pri-
maui: iniustis aut̄ nūq̄. Sz t̄ in hoc mirabilis es corā altissimo: quoniā humiliasti te sicut decet te: t̄ nō iudicasti te: vt inter iustos plurimū gloriſce-
ris. Idopter qd̄ miserię multę: t̄ miserabiles effi-
cient eis q̄ habitat̄ s̄eculum in nouissimis: quia in
multa superbia ambulauerunt. Tu aut̄ pte intel-
lige: et de similib⁹ tuis inquire gloriā. Vobis enī
ap̄l⁹ est paradisus: plātata ē arbor virt̄: q̄paratū
est futurū t̄ps: q̄parata est abūdantia: edificata ē
ciuitas: pbata est requies: pfecta ē bonitas: t̄ per-
fecta sapientia. Radix mali signata est avob: infir-
mitas: t̄ linea a vobis abscoſa est: t̄ in infernū fu-
git corruptio in obliuione. Trāsierūt dolores: et
ostensus est in fine thesaur⁹ immortalitatis. Moli
q̄ adiūcere inqrendo de multitudine eorū q̄ pesit.
Nam t̄ ipsi accipiētes libertatē spreuērūt altissi-
mū: et legē ei⁹ ptempserūt: t̄ vias ei⁹ dereliquerūt.
Adbuc aut̄ iustos ei⁹ pculcauerūt: et dixerunt in
corde suo nō esse deū: t̄ qđē sc̄iētes qm̄ moriunt̄.
Sicut enī vos suscipiēt q̄ q̄dicta sūt: sic eos sitis
t̄ cruciat⁹ q̄ q̄parata sunt. Non enī voluit hoīem
disperdi. Sed t̄ ipsi qui creati sunt coinquaue-
rūt nomē ei⁹ q̄ fecit eos: t̄ igrati fuerūt ei⁹ q̄ q̄parauit
eis vitā. Quapropt̄ iudicū meū mō appropin-
quat. Quę n̄ oib⁹ demōstravi nisi tibi: t̄ tibi silib⁹
pauc. Et r̄udi t̄ dixi: Ecce nūc dñe demōstrasti
mibi mltitudinē signoz q̄ icipies facere i nouissi-
mis: s̄ nō demōstrasti mibi q̄ tpe. Ca. IX

D Eñdit ad me: t̄ dixit: Adet̄ metire tē-
pus in semetiōpo: t̄ erit cū vider̄ q̄ trāsie-
rit q̄s qdā signoz q̄ p̄dicta sunt: tūc intel-
liges: quoniā ip̄m est t̄ps in q̄ incipiet altissim⁹ vi-
sitare s̄eculuz qd̄ ab eo factū est. Et q̄n videbitur
in seculo motio locoz t̄ pploz turbatio: tūc intel-
liges: qm̄ de his erat altissim⁹ locut⁹: a dieb⁹ q̄ fue-
runt an te ab initio. Sic enī oē qd̄ factū ē in seculo
initiū hz p̄f t̄ p̄sumationez: t̄ p̄sumatio est mani-
festa: sic t̄ altissimi t̄pa / initia habēt manifesta i p-
digijz t̄ vtutib⁹: t̄ p̄sumatiōes in actu t̄ in signis.
Et erit oīs qui salu⁹ fac̄t̄ ficerit: t̄ qui poterit effu-
gere p̄ opa sua: t̄ per fidē in q̄ credidist̄ reliquet
de q̄dicti periculis: t̄ videbit salutare meū in fra-
mea: t̄ i finib⁹ meis: quoniā sanctificaui me a s̄ecu-
lo. Et tūc miserebun̄ qui nūc abusi sūt vias me-

as: t̄ in tormentis cōmorabun̄ hi qui eas proie-
cerunt in contemptu. Qui enī nō cognouerūt me
viventes b̄ficia cōsecuti: et qui fastidierūt legem
meā: cū adhuc erāt habētes libertatē: t̄ cū adhuc
esset eis apert⁹ penitentē locus: nō intellecerunt
s̄preuerunt: hos oportet post morē i cruciamē-
to cognoscere. Tu ergo noli adhuc curiosus esse
quō impij cruciabun̄: sed inquire quomodo iu-
sti saluabun̄: et q̄n s̄eculū: t̄ prop̄ quos s̄eculū:
et quādo. Et respondi et dixi: Olim locut⁹ sum:
t̄ nunc dico: t̄ postea dicam: qm̄ plures sunt q̄ pe-
reunt: q̄ qui saluabun̄: sicut multiplicat fluctus
sup gutta. Et r̄ndit ad me: t̄ dixit: Qualis ager/
talia t̄ semina: t̄ quales flores/ tales et tinturę: et
qualis operator/ talis et creatio: et q̄lis agricola/
talis cultura: quoniā t̄ps erat s̄eculi. Et nūc cum
esse parās eis his qui nūc sunt āteq̄ fieret s̄ecu-
lū in q̄ habitarē: t̄ nemo p̄tradixit mibi: Tūc enī
quisq̄ t̄ nūc creaſt̄ in mūdo hoc parato t̄ mēse in-
deficienti: t̄ lege inuestigabili corrupti sunt mores
eorū. Et p̄siderauit s̄eculū: et ecce erat periculi p-
pter cogitationes que in eo aduenierunt. Et vidi/
et peperc̄ ei valde: et seruauit mibi acinū de botro
t̄ plātationem de tribu multa. Idereat ergo mīti-
tudo q̄ sine causa nata est: et serueſ acinus meus/
t̄ plantatio mea: q̄ cuſt multo labore perfeci. Tu
aut̄ si adhuc intromittas septē dies alios: sed non
ieunabis i eis: ibis in cāpū florū / vbi domus nō
est edificata: t̄ māducabis solūmodo de floribus
campi: et carnē nō gustabis: t̄ vinū nō bibes: sed
solūmō flores. Depcare altissimū sine intermissi-
one t̄ veniā t̄ loquar tecū. Et pfect⁹ sū sicut dixit
mibi in cāpū qui vocat ardath: et sedi ibi in florib⁹:
et de herbis agri māducaui: t̄ facta ē esca eaꝝ
mibi in saturitatē. Et factū est post dies septē: et
ego discubebā supra senū: et cor meū iterū turbā-
bat sic āte. Et apertū ē os meū: t̄ inchoauit dicere
corā altissimo t̄ dixi: O dñe te nob̄ oñdens ostē-
sus es prib⁹ nr̄is i defto: qd̄ n̄ calcaf t̄ iſtructuſo:
qm̄ erāt exēutes de egypto / t̄ dicēs dixisti: Tu iſrl
audi me: t̄ semē iacob intēde f̄monib⁹ meis. Ecce
enī ego semio in vob̄ legē meā: t̄ faciet i vob̄ fruc-
tu: t̄ glificabimini i eo p̄ s̄eculū. Nā p̄es nr̄i acci-
piētes legē nō suauerūt: t̄ legitia tua nō custodi-
erūt: t̄ fact⁹ ē fruct⁹ legl nō parens. Nec enī pote-
rat qm̄ tu⁹ erat: nā q̄ accepērūt pierūt: n̄ custodi-
entes qd̄ i eis seminatū fuerat. Et ecce p̄luctudo
ē: vt cū accep̄it fra semē / v̄l nauē mare / v̄l vas ali-
qd̄ escā vel potū: cū fuerit exterminatū id in q̄ se-
minatū ē: vel in qd̄ missū ē: simul id qd̄ seminatū
v̄l missū ē: vel q̄ suscep̄ta sūt exterminant̄: et suscep-
ta iaz nō manēt apud nos. Sz nob̄ sic nō factū ē.
Nos qđē q̄ legē accep̄im⁹ peccātes piuum⁹ / et cor
nostrū qd̄ suscep̄it eā: nā lex nō perijt / s̄gmansit i
suo labore. Et cum loqrer hēc in corde meo: respe-
xi oculis meis: t̄ vidi mulierē in dextera parte. Et
ecce hēc lugebat et plorabat cum voce magna: et
animō dolebat valde: t̄ vestimenta ei⁹ discissa: t̄ ci

nis sup caput eius. Et dimisi cogitatus in quib⁹
erā cogitās: et puerus suz ad eā et dixi ei: Ut qd
fles: et quid doles aio: Et dixit ad me: Dimitte
me dñe me⁹ vt defleā me: et adiūciam dolorē: qm̄
valde amaro suz aio: et humiliata sum valde. Et
dixi ei: Quid passa es: Bic mihi. Et dixit ad me:
Sterilis fui ego famula tua: ⁊ nō peperi: habens
maritū annis triginta. Ego em p singulas horas/
et p singulos dies/ et annos triginta hos /dep̄cor
altissimum nocte ac die. Et factum ē post triginta
annos/ exaudiuit me deus ancillā tuā: ⁊ vidit hu-
militatē meā: ⁊ attēdit tribulatiōi meę: ⁊ dedit mi-
hi filiū: Et iocūdata sū sup eū valde ego ⁊ vir me-
us ⁊ oēs ciues mei: ⁊ honorificabam⁹ valde fortē.
Et nutrui eū cū labore mltō: ⁊ factū ē cū creuisset
⁊ yenisset accipe yxorē: feci diē epuli. (Ca. X

A t venisset accipe vxore: feci die epuli. **C. x.**
Q uod factum est cu introisset filius meus in thalamo suo: cecidit et mortuus est: et euerunt oes lumina. Et surrexerunt oes ciues mei ad consolandu me: et quieui usque in aliu diem: usque nocte. Et factum est cu omes quievissent ut me consolarentur ut quiescerent: et surrexi nocte et fugi: et veni sicut vides in h campo: et cogito iam non reuerti in ciuitatem: sed hic consistere: et neque manducare neque bibere: sed sine intermissione lugere: et leuunare usque dum moriar. Et dereliqui sermones in quibus eram: et respondi cu iracundia ad ea: et dixi: Stulta super omes mulieres: non vides luctum nostrum: et quod nobis contingut? Quia sion mater nostra omnis tristitia confortatur: et humiliata est et lugere validissime. Et nunc quoniam oes lugemus et tristes sumus: quoniam oes a tristitia sumus: tu autem confortar in vino filio. Interroga enim fratrem et dicet tibi: quoniam haec est quod debet lugere causam tuorum super eam germinatum. Et ex ipsa ab initio omes nati et alii venient. Et ecce pene oes in predictis ambulat: et exterminium fit multitudo eorum. Et quod ergo debet lugere magis: nisi haec quod tam magna multitudinem predictum didicit: quod tu quod per uno doles. Si autem dices nubi: quoniam non est plancus meus similis fratre: quoniam fructum ventris mei predicti: quem cum meorum peperi: et cum doloribus genui: frater autem secundum viam fratrem abiitque in ea multitudo presens: quod evenit: et ego tibi dico. Si cut tu cum labore peperisti: sic et frater dat fructum suum hois ab initio ei quod fecit eam. Nunc ergo retine apud temetipaz dolor tuum: et fortiter fer qui tibi contigerunt causas: Si enim iustificaueris terminum dei: et consilium suum recipies in tempore: et in talibus collaudaberis. In greedere ergo in ciuitatem ad virum tuum. Et dixit ad me: Non faciam: neque ingrediar ciuitatem: sed hic moriar. Et apposui adhuc loqui ad eas: et dixi: Non facere hunc sermonem: sed postea persuadeti. Quot enim casus sion: Consolare propter dolorum hierusalem. Vides enim quoniam scientia iustificatio nostra deserta effecta est: et altare nostrum demolitum est: et templum nostrum destructum est: et psalterium nostrum humiliatum est: et hymnus extituit: et exultatio nostra dissoluta est: et lumen candebibri nostri extinctum est: et arca testamenti nostri direpta est: et sancta nostra contaminata sunt: et no-

mē quod inuocatū est super nos pene pphanaū
est: t̄ liberi nostri cōtumeliā passi sunt: et sacerdo-
tes nostri succēsi sunt: et leuite nostri in captiuu-
tē abierūt: et virgines nostrē coinqnate sūt: t̄ mu-
lieres nře vi passē sūt: et iusti nři rapti sūt: et pueri
nři perditū sūt: t̄ iuuenes nostri seruerūt: et sores
nostri inualidi facti sunt. Et qđ oīm iauis signa-
culū sion: qm resignata ē de gloria sua: Nā t̄ tra-
dita ē in manib⁹ eoꝝ: q nos oderunt. Tu ḡ excute
tuā tristiciā multā: et depone abs te multitudinē
dolorū: vt tibi repropriet̄ fortis: et req̄em faciet
tibi altissim⁹ requietionē laborū. Et factū ē cum
loquebar ad eā: facies ei⁹ fulgebat subito t̄ sp̄s:
coruscus siebat visus ei⁹ vt effē pauens valde ad
eā: et cogitarē quid esset hoc. Et ecce subito emi-
sit sonitū vocis magnū timore plenū: vt cōmoue-
ret terra a mulieris sono. Et vidi: et ecce amplius
mulier nō cōparebat mihi: s̄ ciuitas edificabat: et
locus demōstrabat de fundamēntis magnis: et
timui et clamaui voce magna: et dixi: Ubi ē riel
angelus: q̄ a principio venit ad me? Quoniā ipse
me fecit venire in multitudine ī excessu mētis hu-
ius. Et fact⁹ ē finis me⁹ ī corruptionē: et oīo mea
ī impr̄operiū. Et cū essem loquēs ego hēc: ecce
nit ad me: t̄ vedit me. Et ecce erā posit⁹ vt mortu-
us: et itellectus me⁹ alienatus erat. Et tenuit der-
terā meā: et cōfortauit me: et statuit me sup̄ pedes
meos. Et dixit mihi: Quid tibi ē: t̄ q̄re cōturbat⁹
est intellect⁹ tuus: t̄ sensus cordis tui: t̄ q̄re cōtur-
baris? Et dixi: Quid dereliquisti me. Et ego quidem
feci fīm sermones tuos: et exiui in cāpū: et ecce
vidi et video qđ nō possum enarrare. Et dixit ad
me: Sta vt vir: et cōmouebo te. Et dixi: Loquere
dñe meus tu ī me. Noli me dereliquerē: vt n̄ fru-
stra moriar: quoniā vidi q̄ nō sciebā: t̄ audio q̄ nō
scio. Aut nūqd sensus me⁹ fallit: t̄ aīa mea sup̄-
mat. Hūc ergo deprecor te vt demōstres suo tuo
de excessu hoc. Et rñdit ad me: t̄ dixit: Audi me:
et doceā te: t̄ dicā tibi de q̄bus times: quoniā al-
tissimus releuauit tibi mysteria multa. Tludit re-
tā viā tuā: quoniā sine itermissiōe cōtristabari pro
pplo tuo: t̄ valde lugebas pp̄f sion. Hic ḡ intel-
lectus vīsīōis q̄ tibi apparuit aīi paululū. Quāz
vidisti lugētem: inchoasti cōsolari eam: nunc aut
iam speciē mulieris non vides: sed apparuit tibi
ciuitas edificari: t̄ quoniā enarrabat tibi de casu
filij sui. Hēc absolutio est. Hēc mulier quā vidi-
sti: hēc est sion: et quoniā dixit tibi quam t̄ nūc cō-
spicies vt ciuitatē edificatā. Et quoniā dixit tibi:
quia sterilis fuit annis triginta: propter qđ erant
anni sc̄z triginta: quādo nō erat in ea adhuc ob-
latio oblata. Et factū est post annos triginta: cōdi-
ficiavit salomon ciuitatē t̄ obtulit oblationes: nūc
fuit quādo peperit sterilis filiū. Et quod tibi dixit:
quoniā nutriuit eū cuī labore: hoc erat habitatio
in hierusalem. Et quoniā dixit tibi: q̄ filius meus
veniēs in suo thalamo mortuus esset: et contigū-
set ei casus: hoc erat que facta est ruina hierusalem.

Et ecce vidisti similitudinem eius: et quoniam filium lugeret: inchoasti consolari eam: et de his quod contigerunt: hec erant tibi aperienda. Et nunc videt altissimus: quoniam ex animo contristatus es: et quoniam ex toto corde pateris pro ea: ostendit tibi claritate glorie eius: et pulchritudinem decoris eius. Propterea enim dixi tibi ut maneres in campo ubi domus non est edificata: Sciebas enim ego quoniam altissimum incipiebat tibi ostendere hec: propterea dixi tibi ut venires in agrum ubi non est fundamentum edificij. Nec enim poterat opus edificij hominis sustineri in loco ubi incipiebat altissimi ciuitas ostendi. Tu ergo noli timere: neque expauescat cor tuum: sed igredere et vide splendor et magnitudinem edificij: quantum capax est tibi visu oculorum videre: et post hec audies quantum capit aurum tuarum audire. Tu enim beatus es non multis: et vocatus es apud altissimum: sicut et pauci. Nocte autem que in crastinum futura est: manebis hic: et ostendet tibi altissimum eas visiones supremorum quod faciet altissimus his qui habitat super terram a nouissimus diebus. Et dormiui illa nocte et alia: sicut dixerat mihi.

¶ Ca. XI.

Aquila: cui erat duodecim alas pennarum: et caputa tria. Et vidi: et ecce expandebat alas suas in omnem terram: et omnes venti celi insufflabant in eam: et colligebantur. Et vidi: et de penitus eius nascebant contrarie pennae: et ipse siebatur in penaculis minutis et modicis: Nam capita eius erant quiescentia: et dimidium caput erat manus aliorum capitum: sed ipsa quiescebat cum eis. Et vidi: et ecce aquila volavit in pennis suis: et regnauit super terram: et super eos qui habitant in ea. Et vidi quoniam subiecta erant ei omnia sub celo: et nemo illi contradicebat: neque unus de creatura quod est super terram. Et vidi: et ecce surrexit aquila super ungues suos: et misit vocem penitus suis dicens: Molite omnes simul vigilare: dormite uniusquisque in loco suo: et per tempus vigilare. Capita autem in nouissimo seruentur. Et vidi: et ecce vox non exibat de capitibus eius: sed de medietate corporis eius. Et numeravi contrarias pennas eius: et ecce ipse erat octo. Et vidi: et ecce a dextera parte surrexit una pena: et regnauit super omnem terram. Et factum est cum regnaret: venit ei finis: et non apparuit locus eius: et sequens exurrexit et regnabat. Ipsa multum tenuit tempus. Et factum est cum regnaret: et veniebat finis eius: ut non appareret sicut postea: et ecce vox emissa est illi dicens: Audi tu quod tanto tempore tenuisti terram: Hoc annuncio tibi anque incipias non apparere: Nemo post te tenebit tempus tuum: sed nec dimidium eius. Et leuauit terra: et tenuit principatum sicut et postea: et non apparuit et ipsa. Et sic contingebat et ob alijs singillatim principatum gerere: et iterum nusquam comparere. Et vidi: et ecce in tempore sequentes penae erigebant a dextera parte ut tenerent et ipsae principatus: et ex his erat quod tenebatur: sed statim non comparuerunt duodecim penae et duo penacula; et nihil supererat in corpe aquilae nisi duo ca-

pita quiescentia et sex penacula. Et videt: et ecce sex penaculis diuisae sunt duae: et menses sub capite quod est ad dexteram patrem: Nam quatuor menses in loco suo. Et vidi: et ecce hec subalares cogitabant se erigere et tenere principatum. Et vidi: et ecce una erecta est: sed statim non comparuerunt. Et secundum velociterque postores non comparuerunt. Et vidi: et ecce due que superauerunt apud semetipsas cogitabant et ipse regnare: Et in eo cum cogitaret: ecce unum quiescentium caput quod erat medius euigilabat: Hoc enim erat duorum caput manus. Et vidi: quoniam completa sunt duo capita secunda: et ecce conuersum est caput cum his quod cum eo erant: et comedit duas subalares quod cogitabant regnare. Hoc autem caput perterritum omnem terram: et dominabatur in ea his quod habitabat terram cum labore multo: et potentiam tenuit orbis terrarum super omnes alas que fuerunt. Et vidi post hec: et ecce medium caput subito non comparuerunt: et hoc sicut aleph. Superauerunt autem duo capita quod cum ipsa silva regnauerunt super terram: et super eos quod habitabat in ea. Et vidi: et ecce deuorauit caput a dextera parte illud quod a leua. Et audiui vocem dicentem mihi: Conspice contra te: et considera quod vides. Et vidi: et ecce sic leo coicitur de silva rugiens: et vidi quoniam emittebat vocem hominis ad aquilam. Et dixit dicens: Audi tu et loquar ad te: et dicit altissimum tibi: Non tu es qui superasti de quatuor animalibus quod fecerat regnare in seculo meo: et ut per eos veniret finis temporum eorum: Et quartus veniens deuicit oia aialia quod transierunt: et potestatu tenuit seculum cum tremore multo: et omnem orbem cum labore pessimo: et inhabitauit tot terrarum orbem cum dolo: Et iudicasti terram non cum veritate: Tribulasti enim menses: et lessisti quiescentes: et dilexisti medaces: et destruxisti habitationes eorum quod fructificabat: et humiliasti muros eorum qui te non nocuerunt. Et ascendit contumelia tua ad altissimum: et superbia tua ad fortitudinem. Et respergit altissimum superba tempora: et ecce finita sunt et sceleris eius completa sunt. Propterea non appareas tu aquila et aleph tu horribiles et penacula tua pessima: et capita tua maligna: et ungues tui pessimi: et omne corpus tuum vanum: ut refrigere ois terra: et reuertat liberata de tua vita: et speret iudicium et misericordiam eius qui fecit eam.

¶ Ca. XII.

Afactum est dum loquens leo verba hec ad aquilam. Et vidi: et ecce quod superauerat caput: et non comparuerunt quatuor aleph illorum quod ad eum transierunt: et erectae sunt ut regnaret: et erat regnum eorum exile: et tumultu plenum. Et vidi: et ecce ipsa non apperebat: et oves corporis aquilae incendebant: et expauecebant fratre valde. Et ego a tumultu et excessu mentis: et a magno timore vigilauit: et dixi spiritui meo: Ecce tu habuisti mihi hoc in eo quod scrutaris vias altissimi. Ecce adhuc fatigatus sum adest: et spiritu meo inualidus sum valde: et nec modica est in me virtus a multo timore quam expaui nocte hac. Hunc ergo orabo altissimum: ut ne confortet vos in finem. Et dixi: Dominator domine si inueni gratiam ante oculos tuos: et si iustificatus sum apud te non multis: et si certe ascendit deponitio mea ante faciem tuam: conforta me: et ostende seruo

bb

tuo mihi interpretatione et distinctione visus horribilis huius ut plenissime consoleris anima mea. Dignum enim me habuisti ostendere mihi temporum nouissima. Et dixit ad me: Hec est interpretatio visionis huius. Aquila quam vidisti ascendente de mari: hoc est regnum quod visum est visione danieli fratri tuo. Sed non est illi interpretatio: quoniam ego nunc tibi interpretor. Ecce dies venit: et exurget regnum super terram: et erit timor acrior omnium regnum quod fuerit ante eum. Regnabunt autem in ea reges duodecim: unum post unum. Nam secundus incipiet regnare: et ipse tenebit amplius tempus quam duodecim. Hec est interpretatio duodecim alarum quas vidisti. Et quam vidisti vocem quam locuta est non de capite eius: sed de medio corporis eius: hec est interpretatio. Quoniam post tempus regni illius nascuntur contentiones non modicæ: et periclitabitur ut cadat: et non cadet tuus: sed iterum constituetur in suum initium. Et quoniam vidisti subalares octo coherentes alis eius: hec est interpretatio. Exurgent in ipso octo reges: quae erunt tempora levia et anni citati: et duo quidem ex ipsis parient. Approxinquare autem tempore medio: quatuor seruabuntur in tempore: cum incipiet appropinquare tempus eius ut finiat. Due vero in fine seruabuntur. Et quoniam vidisti tria capita quiescentia: hec est interpretatio. In nouissimis eius suscitabitur altissimum tria regna: et reuocabit in ea multa: et dominabuntur terram: et quod habitatur in ea cum labore multo super omnes quod fuerit ante hos. Propter hoc ipsi vocati sunt capita aquile. Iste enim erunt quod recapitulabuntur impietas eius: et quod sufficienter nouissima eius. Et quoniam vidisti caput maius non apparens: hec est interpretatio eius. Quoniam unum ex eis super lectum suum morietur: et tamen cum tormentis. Nam duo quod perseverauerint: gladius eos comedet. Unius enim gladii comedet qui cum eo: sed tamen hic gladio in nouissimis caderet. Et quoniam vidisti duas subalares trahentes super caput: quod est in dextera pte: hec est interpretatio. His sunt quae conservavit altissimum in fine suum: hoc est regnum exiles et turbationis plenum. Sic vidisti et leone: quem vidisti de silua euigilante et rugiente et loquente ad aquilam: et argenteum eam: et iniusticias ipsius per omnes sermones eius: sic audisti: hic est versus quem seruavit altissimum in fine ad eos: et impietas ipsorum: et arguit illos et iudicet coram ipsis discriptio eius. Statuet enim eos in iudicio viuos: et erit cum arguerit eos: tunc corripit eos: nam residuum populi meum liberabit cum miseria quam salutari sunt super fines meos: et iocundabit eos: quoadusque veniet finis dies iudicij: de quo locutus sum tibi ab initio. Hoc somnum quod vidi: et hec interpretationes. Tu ergo sol dignus fuisti scire altissimi secretum hoc. Scribe ergo oia ista in libro quam vidisti: et pone ea in loco abscondito: et docebis ea sapientes de populo tuo: quoniam corda scis posse capere et servare secreta hec. Tu autem adhuc sustine hic alios dies septem: ut tibi ostendat quicquid visum fuerit altissimum ostendere tibi. Et perfectus est a me. Et factum est cum audiisset omnis populus quoniam praesierunt septem dies: et ego non fuisse resuersus in civitate: et congregauit se omnes a minimo usque ad maximum: et venit ad me: et dixerunt mihi dicentes: Quid peccatum tibi: et quod iuste egum?

in te: quoniam derelinquistis nos: sed disti in loco hoc: Tu enim nobis supes sol ex oībus populis: sic botrys de via: nea: et sic lucerna in loco obscuro: et sic portus et nauis saluata a tempestate. Aut non sufficiunt nobis mala quam coniunguntur: Si ergo tu nos dereliqueris: quanto nobis erat melius si essemus successi: et nos cum incendio sionis. Nec enim nos sumus meliores eorum quam ibi mortui sunt: Et plorauerunt voce magna. Et rufi ad eos: et dixi: Confide Israel: et noli tristari tu domus Iacob. Est enim memoria vestra coram altissimo: et fortis non est oblitus vestri in temptatione. Ego enim non dereliqueremus vos: neque excesisti a vobis: sed veni in hunc locum ut depcareremus pro desolatione sion: ut quereremus misericordiam pro humilitate sanctificationis vestre. Et nunc ite unusquisque vestrum in domum suam: et ego veniam ad vos post dies istos. Et perfectus est populus sicut dixi ei in civitate. Ego autem sedi in campo septem diebus sicut nubi mandauit: et manducabam de floribus solitudo agri: de herbis facta est circa mihi in diebus illis. ¶ Ca. XIII.

Re factum est post dies septem: et somnauit somnium nocte. Et ecce de mari ventus exurgebat: ut turbaret omnes flumina eius. Et vidi: et ecce conualescebat ille homo cum nubibus celum: et ubi vulnus suum vertebat ut consideraret: tremebat oia quod sub eo videbatur: et vibicibus exiebat vox de ore eius: ardescens: et omnes qui audiebant voces eius: sic quiescerunt frater eius. Et vidi post hec: et ecce congregabatur multitudine hominum quoniam non erat numerus de quatuor: vites celum: ut debellaretur hominem qui ascenderat de mari. Et vidi: et ecce subimeti ipsi sculptus erat monte magnus et volavit super eum. Ego autem quod si vidi videre regionem vel locum unde sculptus esset mons: et non potui. Et post hec vidi: et ecce omnes qui congregati sunt ad eum ut expugnaret eum: timebatur valde: tamen audebat pugnare. Et ecce ut vidit multitudinem venientem: non levavit manus suam: neque framea tenebat: neque aliquod vas bellicosum: nisi solitudo ut vidi: quoniam emittebat de ore suo sic flatum ignis: et de labiis eius spuma flammæ: et de lingua eius emittebat scintillas et tempestates: et comuta sunt oia sili: hic flatum ignis et spuma flammæ et multitudo tempestatis: et concidit super multitudinem in impetu quod parata erat pugnare: et succedit omnes: ut subito nihil videref de inumerabilis multitudine: nisi solitudo puluis et fumi odor. Et vidi: et extimui. Et post hec vidi ipsum hominem descendente de monte: et vocante ad se multitudinem altam pacificam: et accedebat ad eum vultus hominum multorum quoniam gaudientium: quoniam tristantium: aliquis vox alligata: aliquis adducet eis qui offerebantur. Et egrotauit a multitudine paucorum et exasperatus sum: et dixi: Tu ab initio demonstrasti fructum mirabilia hec: et dignum me habuisti: ut susciperes depreciationem meam: et nunc demonstra mihi adhuc interpretationem somnij huius. Sic enim existimo in sensu meo: ut quod derelicti fuerint in diebus illis. Et multo plus vobis quod non sunt derelicti. Qui enim non sunt derelicti: tristes erant. Intelligo nunc quod sunt deposita in nouissimis diebus et occurserunt eis: sed et his qui derelicti sunt. Propter hoc venerunt enim in picula

magna et necessitates multas, sicut ostendunt somnia hęc. Attamē facilis est pīlītātē venire in hūc q̄ pītransire sicut nubē a seculo: t nūc videre q̄ cōtingūt in nouissimo. Et respōdit ad me: t dixit: Et visionis interpretationē dicā tibi: t de quib⁹ locutus es adaperiā tibi. Qm̄ de his dixisti q̄ derelicti sunt: hęc est interpretatio. Qui aufert periculū illo tpe/hic se custodiuīt. Qui in piculo inciderūt: hi sunt q̄ habent opa t fidē ad fortissimū. Scito ergo quoniā magis beatificati sunt q̄ derelicti sup eos qui mortui sunt. Hęc interpretationes visionis. Quia vidisti virū ascendentē de corde maris: ipse est quē cōseruat altissim⁹ multis tpebus: qui p̄ semetipsum liberauit creaturā suā: t ipse disponet qui derelicti sunt. Et qm̄ vidisti de ore eius extre ut spiritū t ignem t tempestate: t qm̄ nō tenebat frameā: neq; vas bellicosum: corrupti enī impetus eius multitudinē q̄ venerat expugnare eum: hęc est interpretatio. Ecce dies veniunt: qm̄ incipiet altissim⁹ liberare eos qui super terrā sunt: t veniet in excessu mentis sup eos q̄ inhabitant terrā. Et alij alios cogitabunt debellare: ciuitas ciuitatē t loc⁹ locū: et gens aduersus gentē: t regnū aduersus regnū. Et erit cum fient hęc t cōtingent signa que ante ostendi tibi: et tunc reuelabit filius meus: quem vidisti ut virū ascendentē. Et erit qm̄ audierint omnes gentes vocem eius: et derelinquet vnusq; in regiōne sua bellum suū qd̄ habent ad alterutru: t colliget in vnū multitudi inumerabilis: sicut volentes venire t expugnare eū. Ipse autē stabit sup cacumē mōtis sion. Sion autē veniet t ostēdef omnib⁹ parata et edificata sicut vidisti montē sculpi sine manibus. Ipse autē filius meus arguet que adinuenerunt gentes impietas eoz has q̄ tempestati appropinquauerūt ppter mala cogitamēta eoz et cruciamēta quibus incipiēt cruciari: que assimilate sunt flammē: t perdet eos sine labore: per legē que igni assimilata est. Et quoniā vidisti eū colligentē ad se aliam multitudinē pacificā: hęc sunt dece trib⁹ q̄ captiuę factę sunt de terra sua in diebus osee regis: quem captiuū duxit salmanasar rex assyrioz: t translulit eos trans flumen t translati sunt in terrā aliā. Ipse autē sibi dederūt cōsiliū hoc vt derelinquerēt multitudinē gentiū: t pficiscerent in vltiorē regionē vbi nūc inhabitauit genus humanū: vel ibi obseruare legitima sua que non fuerāt seruātes in regione sua. Per introitus autē angustos flumis euphratē introierūt. Fecit enī eis tūc altissim⁹ signa: t statuit venas fluminis vsczquo transirent. Per eam enī regionē erat via multa itineris anni vnius t dimidiū: nam regio illa vocat asareth. Tunc inhabitauerūt ibi vscz in nouissimo tpe: t nūc iterum cū ceperint venire: iterū altissim⁹ statuet venas flumis vt possint transire ppter hęc vidisti mltitudinē cum pace. Sed et q̄ derelicti sunt de populo tuo: hi sunt q̄ inueniunt̄ intra terminū meū. Factū erit ḡ qm̄ incipiet pdere multitudinē eaz q̄ collecte sunt gentes: pteget eos qui supauerūt populū: et

tunc ostendet eis multa plurima portēta. Et dixi ego: Dominator dñe hoc mihi ostende ppter qd̄ vidi virū ascendentē de corde marl. Et dixit mihi: Sicut nō potes hęc vel scrutari v̄l scire q̄ sunt in pfundo maris: sic non poterit quisq; sup terrā viderē filiū meū: vel eos q̄ cū eo sunt: nisi i tpe diei. Hęc est interpretatio somniū qd̄ vidisti: t ppter qd̄ illuminar⁹ es hic solus. Dereliquisti enī tuā t circa meā vacasti legē t quesisti: Utā enī tuā disposuisti in sapientia: t sensu tuū vocasti matrē. Et ppter h̄ oīdi tibi merces ap̄ altissimū. Erit enī post alios tres dies: ad te alia loqr: t exponā tibi grauita t mirabilia. Et profectus sum t transi in campū: multū glorificans t laudans altissimū de mirabilibus q̄ p temp⁹ faciebat: t qm̄ gubernat ipsum: et q̄ sunt in tpe illata: Et sedi ibi trib⁹ diebus.

A T factū est tertio die: t ego **Ca. XIII.**
B sedebā sub querco. Et ecce vox exiit ḥtra me de rubo: et dixit: Esdra esdra. Et dixi: Ecce ego dñe: Et surrexi sup pedes meos. Et dixit ad me: Reuelās reuelat⁹ sum sup rubū: t locutus sum moysi: qm̄ pplūs me⁹ seruiebat i egypto: et misi eū: t eduri pp̄lm meū de egypto: t adduxi eū sup montē sinā: et detinebā eū apud me dieb⁹ multis: t enarraui ei mirabilia multa: et oīdi ei tē por̄ secreta t finē: t h̄cepi ei dicens: Hęc in palā facies vba t hęc abscondes. Et nūc tibi dico: signa q̄ demōstrauit: t somnia q̄ vidisti: t interpretationes q̄s tu vidisti in corde tuo: repone ea: tu enī recipieris ab omnib⁹: cōuerteris residuū cū p̄filio meo t cū s̄lib⁹ tuis: vsczq; finiant̄ tpa. Qm̄ seculū pdidit iūnētutē suā: t tpa appropinquat̄ senescere. Duo decim enī ptib⁹ dūnsū ē seculū: t trāsierūt ei⁹ decima t dimidiū decimē ptis. Nūc ḡ dispone domū tuā: et corripe pp̄lm tuū t cōsolare hūiles eoz t renūcia iā corrūptelē t dimitte abs te mortales cogitationes: t p̄jce abs te pondera hūana: t exue te iā infirmā naturā: et repone in vnā partē molestissima tibi cogitamenta t festina trāsmigrare a tpe his. Quę enī vidisti nūc cōtigisse mala: iterū hoz dete riora faciēt. Quātum enī inualidū fiet seculū a se necutē: tantū mltiplicabunt̄ sup inhabitātes ma la. H̄rolōgauit enī se magis veritas t appropinquauit mēdaciū. Iā enī festinat̄ venire quā vidisti visionē. Et r̄sidi et dixi corā te dñe: Ecce enim ego abisō sicut h̄cepisti mihi: t corripiā h̄sentē populu. Qui autē iterum nati fuerint q̄s cōmonebit̄ Positū est ḡ seculū in tenebris: t qui inhabitat̄ in eo sine lumie. Qm̄ lex tua incēsa ē p̄pf qd̄ nemo scit q̄ a te facta sunt vel q̄ incipiēt opa. Si enī iueni in te gratiā: immitte in me sp̄ms sanctū t scribā omne qd̄ factū ē in seculo ab initio q̄ erāt in lege tua scripta: vt possint homies inuenire semitā: et q̄ voluerint viuere in nouissimis viuāt. Et r̄sidi ad me: et dixit: Gladēs cōgrega pp̄lm: t dices ad eos: vt nō q̄rant te dieb⁹ q̄draginta. Tu autē h̄pa tibi buros mltos: t accipe tecū sareā dabiā selemiā echaniū
C bb 2

et asiel quisq; hos: q; parati sunt ad scribendū velociter. Et venies hic: et ego accendā i corde tuo lucernā intellectū: q; nō extingue quoadusq; finiant q; incipies scribere. Et tūc pfectus quedā palā facies: quedā sapiētibus absconde trades. In crastinū enī hac hora incipies scribere. Et pfectus sū sicut mibi h̄cepit: et cōgregau omnē pp̄lm: et dixi: Audi usq; vba h̄ec. P̄eregrinati sunt patres nři ab initio in egypto: et liberati sunt inde: et acceperūt legē vite quā nō custodierūt: quā t vos post eos transgressi estis: et data ē robis tra in sorte: et fra sion et patres vñ et vos iniquitatē fecistis: et nō seruastis vias q; s̄ h̄cepit vobis altissim⁹: et iust⁹ iudex cū sit abstulit a vobis in tpe qd̄ donauerat. Et nūc vos hic estis: et fratres vñ introrsum vestrū sūt. Si g; impaueritis sensui vñ: et erudieritis cor vestrū: vñi conseruati eritis: et post mortē misericordiā cōseqmuni. Iudicū enī post mortē veniet: qñ iterū reuiniscemus: et tūc iustorū noia parebūt: et impioz facta ostēdent. Ad me igit̄ nemo accedat nūc: neq; reqrat me vsq; dies qdraginta. Et accepi qnq; viros sic mādauit mibi: et pfecti sum⁹ i cāpū: et māsim⁹ ibi. Et fact⁹ sū in crastinū: et ecce vox vocavit me dicens: Esdra aperi os tuū: et bibe quo te potauero. Et aperui os meū: et ecce calix plen⁹ porrigebat mibi. Hoc erat plenū sicut aqua: color aut ei⁹ vt ignis silis. Et accepi et bibi: et in eo cū bibissem: cor meū cruciabat intellectu: et in pect⁹ meū incresebat sapientia: Nā sp̄s me⁹ p̄seruabat memoria. Et aptū est os meū: et nō est clausum ampli⁹. Altissim⁹ dedit intellectū quicq; viris: et scripserūt q; dicebant excessiones noctis: quas nō sciebant. Nocte aut māducabāt pānē: ego aut p diē loqbar: et p noctē nō tacebā. Scripti sūt aut p qdraginta dies libri ducēti quattuor. Et factū est cū cōpleuisent qdraginta dies: locut⁹ est altissimus dices: P̄iora q; scripsisti in palam pone: et legant digni et indigni: nouissimos autē se p̄tuagita cōseruabis: vt tradas eos sapiētibus de populo tuo. In his enī est vena intellect⁹ et sapientie fons: et sciētē flumē: Et feci sic. Ca. XV.

Dice loquere in aures plebis meę sermones prophetę quos imiserō in os tuū: dicit dominus: et fac vt in charta scriban: qm̄ fideles et veri sunt. Ne timeas a cogitationib⁹ aduersum te: nec turbent te incredulitates dicentiū: qm̄ omnis incredulus in incredulitate sua moriet. Ecce ego induco dicit domin⁹ sup orbem terrarū mala: gladium et famē et mortē et interitum: ppter quod sup polluit iniqtas omnē terrā: et adimpta sunt opa nocua illorum. P̄opterea dicit domin⁹: Jam nō silebo de impietib⁹ eorū quę irreligiose agūt: nec sustinebo in his que inique exercent: ecce sanguis innoxius et tristis clamat ad me: et amine iustoz clamant p̄seueranter. Gl̄dicans vindicabo illos dicit dñs: et accipiam omnē sanguinē innoxii ex illis ad me. Ecce popul⁹ meus quasi grex ad occisionē ducit: iam nō patiar illū habitare in terra egypti: si educā eū in manu potenti et brachio excello. Et p-

cutiā plaga sicut p̄us: et corrumpā omnē terrā ei⁹. Lugebit egyptus et fundamēta eius plaga verberata et castigatiōe quas inducet ei deus. Lugebit cultores opantes terrā: qm̄ deficient semina eorū ab vredine et grandine: et a sidere terribili. Vle sculo: et q; habitat in eo: qr appropinquavit gladi⁹ et cōtrito eoz: et exurget gens sup gentē ad pugnā et rhomphēa i manib⁹ eoz. Erit enī incōstabilitio homib⁹: et alij alij inualescentes nō curabūt regē suū et p̄ncipes: vle gestor⁹ suoꝝ in potētia sua. Cōcupiscet enī hō in ciuitatē ire: et nō poterit. P̄opter superbiā enī eorū ciuitates turbabunt: dom⁹ exterēt homies metuent. Nō miserebit hō pri⁹ mū suum ad irritū faciendū domos eoz in gladiū ad diripiēdas substātias eoz ppter famē panis et tribulationē multā. Ecce ego cōuoco dicit deus oēs reges terre ad me verendū qui sūt ab oriente et ab austro/ ab euro et a libano/ ad ouertēdos ad se: et reddere q; dederūt illis. Sicut faciūt vsq; hodie electis meis: sic faciāt et reddā in sinu eoz. Hec dicit dñs de⁹: Nō parcet dextera mea sup p̄tōres: nec cessabit rhomphēa sup effundētes sanguinē in nocuū sup terrā. Exiit ignis ab ira eius: et devorāt fundamēta terre: et p̄tōres q̄li stramē incēlū. Vle eis q; peccāt et nō obseruāt mādata mea: dicit dñs. Nō parcā illis. Discedite filij a potestate: nō lite cōtāniare sanctificationē meā: qm̄ nouit dñs oēs q; delinquit i illū. P̄opterea tradidit eos in mortē et in occisionē. Jam enī venerūt sup orbē frātū mala: et manebitis i illis. Nō enī liberabit vos deus ppter qd̄ peccastis in eū. Ecce visio horribilis: et facies illi⁹ ab oriente. Et exiēt natiōes dracōnū arabū in currib⁹ multis: et sicut fatus eoz numerus serf⁹ sup terrā: vt iā timeāt et trepident om̄s qui illos audiet carmonij insanitēs in ira: et exiēt vt apri de silua: et adueniēt in virtute magna: et p̄stabūt in pugnā cū illis: et vastabūt portionē terre assyrioz. Et post hec supualescēt dracones natūritatis suę memores: et cōuertent se cōspirātes in virtute magna ad p̄sequēdos eos. Isti turbabūt et silebūt i virtute illoꝝ: et cōuertent pedes suos in fugā: et a fritorio assyrioz subſessor obſedebit eos: et p̄sumet vñū ex illis: et erit timor: et tremor in exercitu illoꝝ: et p̄tentio i reges ipsoꝝ. Ecce nubes ab oriente et a septētrione vsq; ad meridianū: et facies eaꝝ horrida valde plena ire et p̄cellē. Et collidēt se inuicē: et collidēt fidus copiosū sup terrā: et fidū illoꝝ. Et erit sanguis a gladio vsq; ad ventrē: et fūmus hois vsq; ad substramē camelī. Et erit timor et tremor mult⁹ sup terrā: et horrebūt q; videbūt irā illā: et tremor app̄hendet illos. Et post hec movebunt nūbi copiosi a meridiano et septētrione: et portio alia ab occidēte. Et supualescēt venti ab oriente: et recludēt eā: et nubē quā suscitauit in ira: et fidus ad faciēdā exterritationē ad orientalē ventū et occidentē violabit. Et exaltabūt nubes magne et valide plenē ire et fidus: vt exterreāt omnē terrā et inhabitātes eā: et infundēt sup omnē locū altū et

eminentē sidē fribile ignē et grādinē et rhomphēas volatēs: et aq̄s multas vt etiā impleant oēs campi et oēs riu plenitudine aq̄p multarū. Et demolient ciuitates et muros et mōtes et colles et ligna siluaz: et senū pratoꝝ et frumēta eoꝝ. Et transibūt cōstātes vloꝝ babylonē: et exterrent eā: cōueniēt ad ipsam et circūbūt eā: et effundēt sidus et oēm irā sup eā. Et subibit puluis et sum' vloꝝ in celū: et oēs in circūtu lugebūt eā: et qui sub ea remāserint seruient his qui exterruerūt. Et tu asia concors in spē babylonis et gloria psonē ei⁹: ve tibi misera: ppter qd̄ assimilasti ei: et ornasti filias tuas in fornicatiōe ad placendū et gloriādū in amatorib⁹ tuis q̄ tecū semp cupierunt fornicari. Odibilē imitata es in oib⁹ opibus eius: et in adinuētiōib⁹ eius: ppter ea dicit de⁹: Immittā tibi mala: viduitatē: paupertatē: et famē: et gladiū: et pestē ad deuastandas domos tuas a violatione: et morte et gloria virtutis tuę. Sicut flos sic cabit cū exurget ardor qui emissus est sup te: infimaberis vt paupcula plagata et castigata a mulierib⁹ vt nō possint te suscipere potētes et amatores. Nūquid ego sic celabo te: dicit dñs: nisi occidisses electos meos i om̄i tpe: exaltās p̄cussionē manuū et diceres sup mortē eoꝝ: cū inebridata esses exorna specie vultus tui: Merces fornicatiōis tuę in sinu tuo: ppter hoc redditionē accipies. Sicut facis electis meis dicit dñs: sic faciet tibi de⁹: et tradet te i malū. Et nati tui fame interiēt: et tu rhomphēa cadēs: et ciuitates tuę cōterent: et oēs tui i campo: gladio cadēt. Et q̄ sunt in mōtib⁹ fame pibūt: et māducabūt carnes suas: et sanguinē bibēt a fame panis et satis aquę. Infelix p̄ maria venies: et rursū accipies mala. Et in trāsitū allidēt ciuitatē occisam: et exterrēt aliquā portionē frē tuę: et pte ḡlie tuę extermītabūt: rursū reuertentes conuersā. Et demolita eris illis p̄ stipula: et ipsi erunt tibi ignis: et deuorbūt et ciuitates tuas: terrā tuā et mōtes tuos: oēs siluas tuas et lignū fructiferū igni cōburēt. Filios tuos captiuos ducēt: et censū tuū i p̄dā habebūt: et gloriā faciei tuę extermīnabūt. (C. XVI.)

A Et tibi babylon et asia: ve tibi egypte et syria. P Rēcīngite vos saccis et ciliths: et plangite filios viros et dolete: qm̄ appropinquit cōtritio vestra. Immisus est vobis gladi⁹: et q̄s est qui auertat illū: Immisus ē in vobis ignis: et q̄s est q̄ extinguat illū: Immissa sunt vobis mala: et q̄s ē q̄ repellat ea: Nūquid repellat alijs leonē esuriente in silua: aut extinguet ignē i stipula mox q̄i cēperit ardere: Nūquid repellat alijs sagittā a sagittario forti missā: Dñs fortis imittit mala: et q̄s est q̄ repellet ea: Exiit ignis ex iracūdia eius: et q̄s est q̄ extinguat eū: Coruscabit: et q̄s non timebit: Tonabit: et q̄s nō pauetur: Dñs cōminabit: et q̄s nō funditus pteret a facie ipsi⁹: Terra tremuit et fundamēta ei⁹: mare fluctuat de p̄fido: et fluct⁹ eius disturbabūt: et pisces et a facie dñi: et a gloria virtutis eius: qm̄ fortis dextera ei⁹ q̄ arcū tendit: sagitte eius acutę q̄ ab ipso mittunt nō deficient cū cēperint mitti in fi-

nes terre. Ecce mittunt mala et non reuertenſ do- nec veniat sup terrā. Ignis succendit: et nō extin- gueſ donec cōsumat fundamēta frē. Quēadmo- dum nō redit sagitta missa a valido sagittario: sic nō reuertenſ mala q̄ missa fuerint in terrā. Ve mihi: ve mihi: Quis me liberabit in illi⁹ dieb⁹? Initiū dolor⁹ et multi gemi⁹: initiū famis et multi inte- ritus: initiū belloꝝ et formidabūt potestates: initiū malor⁹ et trepidabūt oēs. In his quid faciā cū ve- nerunt mala? Ecce fames et plaga et tribulatio et angustia missa sunt flagella in emēdatione: et in his omib⁹ se nō cōuertent ab iniqtatib⁹ suis: neq̄ flagelloꝝ memores erunt semp. Ecce erit annoneꝝ vilitas sup terrā: sic vt putēt sibi esse directā pacē: et tūc germinabūt mala sup terrā: gladius fames et magna cōfusio. A fame em̄ plurimi qui inhabitat terrā interient: et gladi⁹ p̄det cēteros q̄ supauerint a fame: et mortui sicut stercora p̄jciēnt: et nō erit q̄ cōsoleſ eos. Derelinquet em̄ terra deserta: et ciuitates eius deiſcent. Non derelinquet q̄ colat ter- rā: et qui seminet eā. Ligna dabunt fruct⁹: et q̄s vin- demiabit illa. Una matura fiet: et q̄s calcabit illā: Erit em̄ locis magna desertio. Cupiet em̄ homo hominē videre: vel vocē eius audire. Relinquent em̄ de ciuitate decē: et duo de agro q̄ abscoſerint se in densis nemorib⁹ et scissuris petrap⁹: quēadmo- dum dū dū derelinquunt i oliueto: et singulis arborib⁹ tres aut q̄ttuoꝝ oliuē: aut sicut in vinea vindemia- ta racenu relinquent ab his q̄ diligēter vineā scruta- tant: sic relinquent i dieb⁹ illis tres aut q̄ttuoꝝ scruta- tib⁹ domos eoꝝ in rhomphēa. Et relinquent ter- ra deserta: et agri ei⁹ inueterabūt: et vię eius et oēs seminēt eius germinabūt spinas: eo q̄ nō transient homines p̄ eā. Lugebunt virgines nō habētes spō- fos: lugebunt mulieres nō habētes viros. Lugebunt filie eā p̄ habētes adiutoriū spōsi eā. In bello cōlument: et viri eā p̄ fame exterrent. Audite vo- ista et cognoscite ea serui dñi. Ecce verbū dñi: exci- pite illud ne dñs credatis de qb⁹ dicit dñs: Ecce appropinquit mala: et nō tardat. Quēadmodum p̄gnans cū parit in nono mēse filiū suū appropin- quāte hora partus eius: ante horas duas vel tres dolores circūeunt ventrē eius: et pdeunte infāte de ventre non tardabunt vno puncto: sic nō mor- rabunt mala ad p̄deundū sup terrā: et seculū ge- met: et dolores circūtenebūt illud. Audite verbū plēbs mea: Parate vos in pugnā: et in malis sic estote quasi aduenē terre. Qui vēndit: quasi q̄ fu- giat: et qui emit: quasi qui p̄diturus. Qui mercaſ: quasi qui fructū non capiat: et qui edificat quasi q̄ nō habitatur. Qui seminat q̄si q̄ nō metet: sic et q̄ vineā putat: quasi qui nō vindemiatur. Qui nu- bunt: sic quasi filios nō facturi: et qui nō nubūt: sic quasi vidui: ppter qd̄ qui laborant sine causa la- borant. Fruct⁹ em̄ illoꝝ alienigenē metent: et sub- stantiā illoꝝ rapient: et domos euertēt: et filios eoꝝ captiuabunt: q̄ in captiuitate et fame generat na- tos suos. Et qui negociant i rapina quātūdiu ex-

In librū Tobie Proemiu[m] auctori

**Reuerendissimi in christo patris domini Hugo
nis tecum. Cardinalis: in postillam super librum Zo-
bie: Proemium.**

ornant ciuitates et domos suas et possessiones et
personas suas: tanto magis ad celabor eos super pec-
cata sua dicit dominus. Quoq; celata fornicaria mulierem
idoneam et bonam valde: sic celabit iusticia iniuriam
cum exornat se: et accusat eam in facie cum venerit quod de-
fendat ex querentem omne peccatum super fratre. Propterea
nolite similari ei nec operib; eius: quoniam adhuc pusilli;
et tollet iniqtas a terra: et iusticia regnabit in vos.
Propter dicat pector se non peccasse: quoniam carbones ignis
comburent super caput eius: qui dicit: non peccauit coram
deo et gloria ipsius. Ecce dominus cognoscet oia opera homini
num: et adinuentioes illorum: et cogitationes illorum: et cor-
da illorum. Dixit enim: Si sat fratres et facta est: Si sat celum: et
factum est: Et in verbo illius stelle fundatæ sunt: et no-
nuit numerum stellarum. Qui scrutat abyssum et thesauros illorum: Qui metuere est mare et conceptum est: Qui co-
clusit mare in medio aquarum: et suspedit fratre super aquas
verbo suo: Qui extenuit celum quasi cameram: super aquas
fundavit terram: Qui posuit in deserto fontes aquarum:

Bz sup verticē montū lacus ad emittendū flumina
ab eminēti petra vt portaret frā: Qui finxit homi-
nē z posuit cor suū in medio corporis et misit ei spīn
vitā z intellectū et spiramē dei omnipotētis q̄ fecit
omnia: z scrutinat oia absconsa in absconsis terre:
Hic nouit adinventionē vestram: et q̄ cogitatis in
cordib⁹ vestris peccātes et volētes occultare pec-
cata vestra. Propter qđ dñs scrutinādo scrutinā-
uit omia oga vestra: z traducet vos oēs: z vos co-
fusi eritis cū pcesserint pctā vīa corā hoib⁹: et ini-
q̄tates erūt q̄ accusatores stabūt in die illo. Quid
facietis aut quō abscondetis pctā vestra corā deo
z angelis ei⁹: Ecce iudex de⁹: Timete eū. Desinite
a peccatis vīis et obliuiscamini iniqtates vestras
iam agere eas in sempiterno: z deus educet vos z
liberabit de omni tribulatiōe. Ecce enim incendit
ardor sup vos turbē copiose: et rapiunt quosdā ex
vobis: et cibabūt idolis occisos: et qui cōsenserint
eis: erūt illis in derisum z in improprietū z in cōcul-
cationē. Erit eīm locis locus: et i vicinas ciuitates
exurrectio multa sup timētes dominū. Erit quasi
insani nemini parcētes: ad diripiēdū et deuastan-
dū adhuc timētes dominū: qđ deuastabūt z diripi-
ent substārias: z de domib⁹ suis eos ejicient. Tūc
parebit pbatio electorū meorū vt aurum qđ pro-
batur ab igne. Audite dilecti mei dicit dñs: Ecce
adsunt dies tribulationis: et de his liberabo vos.
Ne timeatis nec hēsitetis qm̄ deus dux vester est.
Et qui seruat mādata z p̄cepta mea / dīc dñs de⁹:
ne h̄pōnderent vos peccata vestra: ne supereuent
se iniq̄tates vestre. Vt̄ qui cōstringunt a pecca-
tis suis: et obtengunt ab iniq̄titibus suis: quēad-
modū ager cōstringit a silua: et spinis tegit semita
eius p̄ quā non transit homo: et excludit et mittit
ad deuorationē ignis.

Explicit liber Esdræ quartus.

Sagittæ potentis acute; cū carbonib^z desolatorib^z: vel deuastatorib^z: alia littera. Sagittæ potentis sūt dūting sentētis; quæ ab arcu pīdicatiōis emulsi^z vulnerāt auditores; non liuoris quidē vulnere; sed amore. De quib^z dicit Job. vi. a. Sagittæ dñi i me sunt; q^z indignatio ebit spm meū. Heu!. xxxi. f. Inebriabo sagittas meas sanguine; et gladi^z meus deuorabit carnes. Ide lagit te dicunt acute; q^z cōtinet ēternę damnatiōis cōminatiōes; et vīte ēternę pmissiōes; vīsq ad diuisionē aīe ac spūs prangen-tes. Illeb. iii. c. Tiuus em̄ est sermo dei et efficac et penetra-billior om̄i gladio ancipiiti; et pingēs vīsq ad diuisionē aīe ac spūs. Itē Hiere. xxi. f. Muquid nō verba mea sūt q̄si ignis ardēs; et quasi malleus cōterēs petras. Carbones sunt exten-pla sanctoꝝ; q̄ mortuos in peccatis vivificat et accedit ad vī-tā. De quib^z Eccl. i. d. Aspect^z corū q̄si carboni ignis ar-dentiss. Hi carbones sunt desolatoꝝ et vastatoꝝ; q̄ vastati carnalib^z cōcupiscētis; nos a prauis huius seculi desiderijs efficiūt desolatos. Mo igit solū verba sanctoꝝ; sed exempla sūt necessario inqrenda. Inter quos nō vltim^z est tobias; qui tpe legi^z q̄ nihil ad pfectū adducit; i se pfectiōne euāgeliō co-summauit. Euāgeliū em̄ sex opera misericordie; q̄si sex horis diei distinxit. Matth. xxv. c. Et ipse septimiū opus quasi se-ptimā horā adimplere curauit; cū reliquēs prandii tempora mortis cōminatione mortuos abscondēbat in domo de die; et in nocte silētio sepulture tradidit. Hic tobias cū trib^z tribub^z a theglathphalasar rege assyrior captiuat^z ē; Lic̄ quida dī-cāt; q̄ cū septē tribub^z cap^z fuerit a salmanasar filio theglath-phalasar. Primo em̄ cap^z cū trib^z tribub^z a theglathphalasar et in assyriā trāslatus; postmodū cū osee rege israel quē cepit salmanasar i miniuē ē trāslat^z; et ibi māsi. Et ideo qdāz auctoritates dicūt; q̄ cū septē tribub^z a salmanasar fuerit ca-ptiuatus tobias; qd̄ ob hoc dictū est; q̄ cū osee in miniuē est deportatus. Patet ergo initiu huius historig; q̄ inchoauit a captiuitate tobie siue tribū: de qua legit. iii. Regl. xv. f. Termin^z nō hui^z historig fuit idem qui i termin^z vīte mino-ris tobie; q̄uis iuxta sufficiēt historig videat tobias maior pater minoris post incendiū templi et excidiū bierlin vixisse. Ait enī in cantico suo. j. xii. c. Hierusalē ciuitas dei/ castiga-uit te dñs: bñdic deū seculorū vt regrediscet in te tabernaculū suū; et reuocet ad te omnes captiuos. Item in diebus mortis sue cum p̄diceret de reditu captiuorum; alt: Terra deserta re-plebit; et domus dei quæ in ea incensa est; iterum regrediscibilis. Ex his liquido video; q̄ tobias vixerit post excidiū bierula-lem. Sed probat q̄ hec historig nō descēdit ad plus ultra vī-pus iostis; hoc modo: Mono anno osee regis isrl̄ cepit salma-nasar samariā et transtulit in assyriam septē tribus; vt legitur iii. Regū. xvij. a. Nonus ann^z osee fuit sextus ann^z ecclie regis iuda; vt legit. iii. Regū. xvij. c. Eccehias nō regna-vit p̄ totū. xxix. annis; vt dicit ibid. a. Et ita post captiuitatē israel regnauit eccehias ad minus. xxij. annis: Post quem re-gnauit manasses fili^z ei^z. lv. annis; vt legit. iii. Regū. xi. a. Post quem regnauit amon filius eius duobus annis; vt dicit ibid. d. Post amon regnauit iostas. xxij. vt dicit. iii. Regl. xii. a. Coniunge q̄ et inuenies a captiuitate samari^z vīsq ad vicesimū annū iostis. xcij. annos. Et ita cū tobias iunior tunc vel ante cū patre fuerit captus; nec vixerit nisi. xci. annis; vt dicit. j. xv. d. patet q̄ mortuus est tobias iunior circa vicesimū annū iostis; Et ita cū idem sit termin^z vīte iunioris et huius historig; patet q̄ non descendit hec historig ultra iostis tempora. Patet etiam q̄ tobias maior ante excidiū bier-salē mortuus est. Ende patet q̄ pph etice locutus est; quando dixit: Terra deserta replebit; et dom^z dei que in ea incensa est iterum regrediscibilis. Hac historig trāstulit Hieronym^z d chal-deo sermone in latinū ad petitionē Chromati et Meliodori episcopoy; Quā historig iudei inter apocrypha ponit; Lū-